

GMINA WOŹNIKI

Strategia Rozwoju Gminy Woźniki 2022+

Woźniki, wrzesień 2016

Spis treści

1.	WPROWADZENIE	4
1.1.	Przesłanki do sformułowania Strategii Rozwoju Gminy Woźniki	4
1.2.	Tryb prac nad formułowaniem Strategii	4
2.	UWARUNKOWANIA STRATEGICZNEGO ROZWOJU GMINY WOŹNIKI.....	6
2.1.	Podstawowe uwarunkowania wyznaczające pozycję Gminy Woźniki	6
	CZŁOWIEK.....	7
	Demografia.....	7
	Aktywność społeczna	11
	Edukacja i opieka nad dzieckiem	12
	Zdrowie.....	16
	Kultura	16
	Pomoc społeczna	17
	GOSPODARKA.....	18
	Podmioty gospodarcze	18
	Rynek pracy	20
	INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	21
	Infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i kulturalna	21
	Zasoby środowiska, infrastruktura komunalna i ochrony środowiska	22
	Infrastruktura mieszkaniowa.....	24
	PODSUMOWANIE.....	25
2.2.	Pogłębiona diagnoza oraz oczekiwania mieszkańców w zakresie potrzeb rozwojowych - wyniki badań ankietowych	26
2.3.	Pozytywne wyróżniki – siły decydujące o pozycji strategicznej Woźnik oraz zewnętrzne szanse rozwojowe	32
2.4.	Procesy warunkowane przez kluczowe bariery utrudniające funkcjonowanie różnych podmiotów w Gminie Woźniki – słabości i zagrożenia	33
2.5.	Wyzwania i związane z nimi procesy rozwoju Woźnik	35
3.	Wizja rozwoju „Woźniki 2020+”	36
4.	Cele rozwoju Gminy Woźniki.....	39
5.	Przedsięwzięcia wdrażające Strategię Rozwoju Gminy Woźniki	42
6.	System wdrażania i monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Woźniki.....	48
7.	Strategia Rozwoju Gminy Woźniki na tle Strategii Rozwoju Regionu	52

Załącznik 1 – Karta Projektu	54
------------------------------------	----

przygotowanie dokumentu: Fundacja Kreatywny Śląsk

www.kreatywnyslask.pl

kontakt@kreatywnyslask.pl

1. WPROWADZENIE

1.1. Przesłanki do sformułowania Strategii Rozwoju Gminy Woźniki

Zarządzanie rozwojem gminy wymaga określenia spójnej i kompleksowej koncepcji rozwoju, uwzględniającej cele podmiotów lokalnych, ich potencjały, jak i bariery znajdujące się wewnątrz gminy, a także szanse i zagrożenia, które tkwią w otoczeniu. Podstawowym narzędziem realizacji polityki rozwoju gminy oraz zarządzania sprawami publicznymi jest Strategia. Dokument ten stanowi wynik szeregu analiz obejmujących kluczowe wymiary i sfery rozwoju lokalnego.

W procesie opracowania Strategii Rozwoju Gminy Woźniki skorzystano zarówno z analiz statystycznych, jak i badań jakościowych, które były wynikiem rozpoznania opinii mieszkańców na temat sytuacji i perspektyw rozwojowych gminy. W toku tych prac przeprowadzono między innymi badania ankietowe wśród mieszkańców. Dokonano w nich diagnozy problemów, badano również aspiracje i oczekiwania mieszkańców w zakresie kierunków rozwoju Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Woźniki stanowi podstawowy dokument określający cele rozwoju, kierunki działań oraz listę bazowych przedsięwzięć, służących dynamizacji procesów rozwoju.

Niniejszy dokument został opracowany w zgodności z dokumentami opracowanymi na szczeblu ponadlokalnym, określającymi kierunki rozwoju regionu, tj. Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”; wpisuje się także w opracowywaną równolegle Strategię Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego *Biały Śląsk* do 2023 roku. Gmina Woźniki jest elementem *Białego Śląska* i powinna odgrywać rolę istotnego partnera w procesie kreowania rozwoju tego obszaru, jednocześnie zapewniając swoim mieszkańcom dostęp do specjalistycznych usług wyższego rzędu w otoczeniu, głównie w sferze edukacji i zdrowia.

Dokument jest podstawowym narzędziem realizacji kompleksowej polityki rozwoju, prowadzonej przez władze samorządowe, lecz w ścisłej współpracy z mieszkańcami, partnerami społecznymi i gospodarczymi.

1.2. Tryb prac nad formułowaniem Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Woźniki została opracowana metodą ekspercko-partnerską. Dokument ten powstał w oparciu o szeroko zakrojone prace analityczne oraz partycypacyjne. W toku prac przeprowadzono m.in.:

- pogłębioną analizę statystyczną Gminy, oceniając jej sytuację i pozycję w otoczeniu - w tym określenie luk rozwojowych w sferze społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej oraz potencjałów rozwojowych opartych na potencjałach lokalnych,
- badania ankietowe metodą CAWI (badanie ankietowe przy wykorzystaniu strony internetowej), w których mieszkańcy oraz przedstawiciele organizacji i podmiotów działających w Mieście i Gminie mogli:
 - wskazać najważniejsze atuty, zasoby i potencjały,
 - wskazać braki w zakresie infrastruktury technicznej,
 - wskazać problemy społeczne,
 - ocenić jakość życia w Gminie,
 - wskazać propozycje projektów i inwestycji wpływających na jakość życia i dynamizację rozwoju Gminy,
- warsztaty strategiczne, celem których była:
 - weryfikacja kluczowych wyzwań i potencjałów rozwojowych,
 - zdefiniowanie celów i kierunków działań,
 - wypracowanie kluczowych przedsięwzięć rozwojowych i zbudowanie partnerskich relacji na rzecz ich wdrożenia.

Struktura i logika Strategii Rozwoju Gminy Woźniki

Źródło: Opracowanie własne.

Wyniki tych prac uzupełniono o system wdrażania i monitoringu. Zaprojektowany system wdrażania określa w głównej mierze:

- podstawowe zasady realizacji,
- kluczowe źródła finansowania,
- listę przedsięwzięć kluczowych,
- układ podmiotowy realizacji Strategii, w tym partnerów wdrażania.

System monitorowania stanowi jeden z kluczowych elementów warunkujących sukces procesu wdrażania oraz zapewnia możliwość reagowania na zmieniające się uwarunkowania rozwojowe. Definiuje on w głównej mierze:

- mechanizm gromadzenia danych o realizacji Strategii,
- system wskaźników monitorowania,
- ramowy układ raportu monitoringowego.

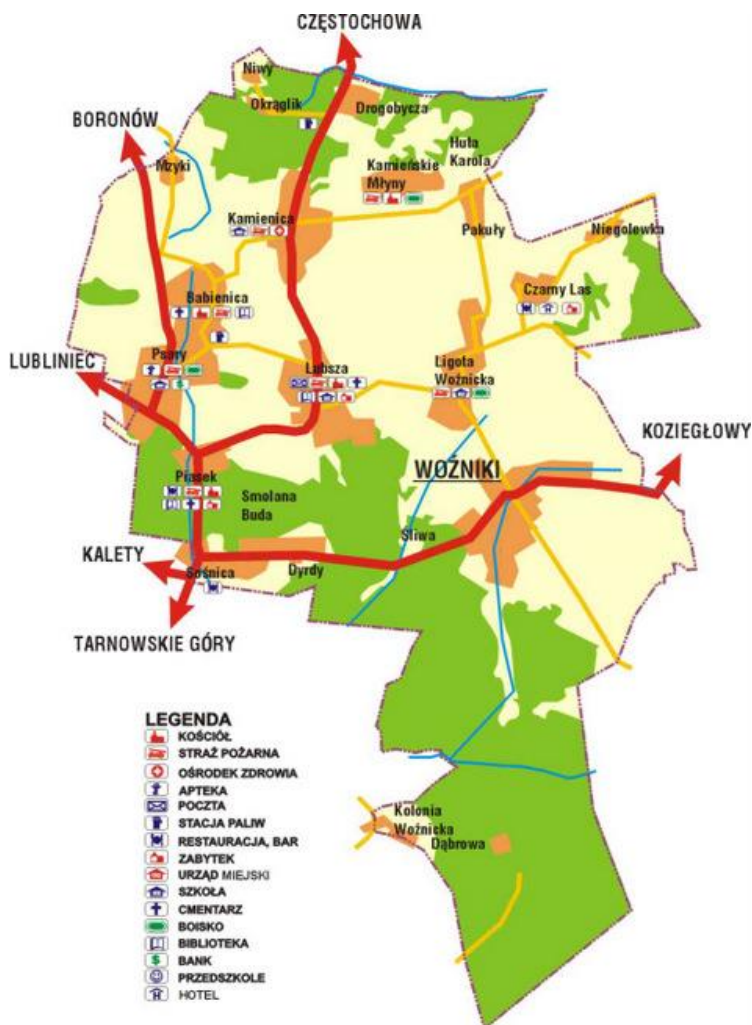
Przyjmując ogólny charakter zapisów dokumentu jakim jest strategia rozwoju gminy oraz uwzględniając zapisy *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* w toku przygotowania dokumentu Władze Gminy Woźniki uznały, iż nie zachodzą przesłanki uzasadniające podjęcie decyzji, o konieczności przeprowadzenia Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko. Jednocześnie zapewniły one możliwość szerokiego udziału mieszkańców w procesie opracowania Strategii m.in. poprzez przeprowadzenie badań ankietowych oraz umożliwienie zgłaszania uwag do przygotowanego projektu dokumentu.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNEGO ROZWOJU GMINY WOŹNIKI

2.1. Podstawowe uwarunkowania wyznaczające pozycję Gminy Woźniki

Woźniki to gmina miejsko-wiejska, jedna z ośmiu gmin wchodzących w skład powiatu lublinieckiego, usytuowanego w północno-wschodniej części województwa śląskiego. W skład gminy wchodzi następujące sołectwa: Babienica, Kamienica, Piasek, Psary, Czarny Las, Lubsza, Kamieńskie Młyny, Drogożyca, Ligota Woźnicka, Dyrdy oraz Woźniki. Od strony zachodniej gmina graniczy z Koszęcinem, Kaletami i Miasteczkiem Śląskim, od północnej z Boronowem i Starczą, od południowej z Ożarówicami, zaś od wschodniej z Koziegłową i Kamienicą Polską.

Rysunek 1 Położenie i ukształtowanie powierzchni Woźnik.

Woźniki należą do Obszaru Funkcjonalnego *Biały Śląsk*, który tworzy 17 gmin i miast położonych w środkowo-zachodniej części województwa śląskiego¹.

Pod względem geograficznym gmina zlokalizowana jest na Wyżynie Śląsko-Krakowskiej, w makroregionie Wyżyna Wieluńsko-Woźnicka (Próg Woźnicki i Obniżenie Liswarty i Prośny), makroregionie Wyżyna Śląska (Próg Tarnogórski) oraz makroregionie Nizina Śląska (Równina Opolska – Obniżenie Małej Panwi). Przez południowe krańce gminy przepływa rzeka Mała Panew, zbierająca wody z licznych dopływów biorących początek w Progu Woźnickim.²

Woźniki zajmują powierzchnię 128 km², co stanowi 15,6% powierzchni powiatu. Obszar miejski zajmuje powierzchnię 71 km², a wskaźnik urbanizacji wynosi 45,6%.

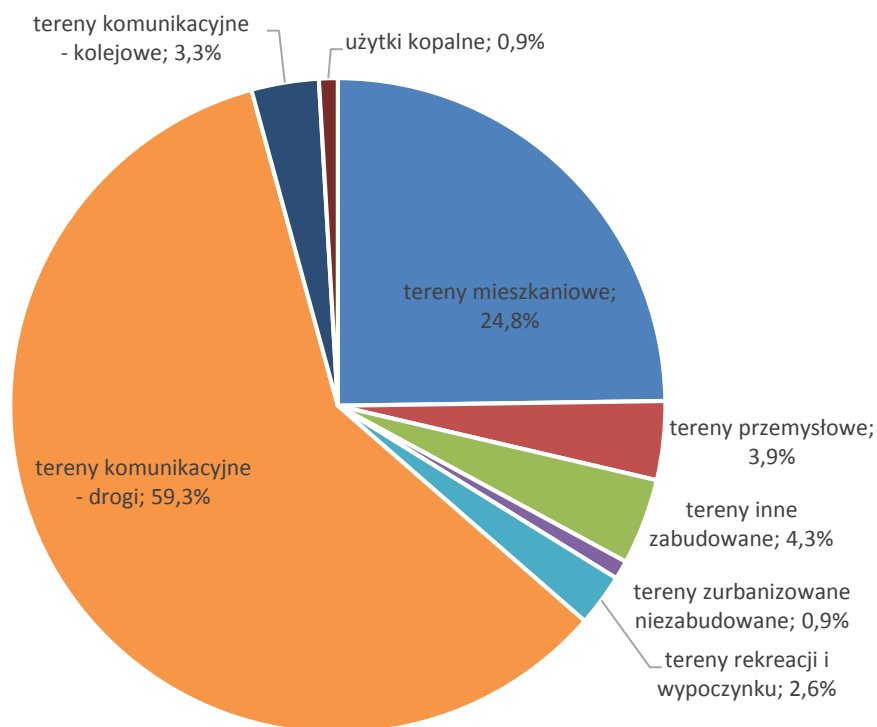
Źródło: www.wozniki.pl.

¹ *Biały Śląsk* obejmuje obszar 17 gmin. Obszar tworzą miasta wchodzące w tzw. rdzeń Metropolii Górnośląskiej, tj. Bytom, Tarnowskie Góry i Radzionków oraz lokalny ośrodek rozwoju - miasto Lubliniec. Ponadto do Obszaru należą miasta i gminy powiatów lublinieckiego oraz tarnogórskiego, tj. Miasto Kalety, Miasto Miasteczko Śląskie, Gmina Boronów, Gmina Ciasna, Gmina Herby, Gmina Kochanowice, Gmina Koszęcin, Gmina Krupski Młyn, Gmina Pawonków, Gmina Tworóg, Miasto i Gmina Woźniki, Gmina Świerklaniec, Gmina Zbrosławice.

² www.wozniki.pl.

Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 4,2% powierzchni Woźnik (w powiecie odsetek ten wynosi 5,2%). Wśród analizowanych terenów zdecydowanie dominują tereny komunikacyjne - drogi (59,3%) oraz tereny mieszkaniowe (24,8%).

Wykres 1 Rodzaje gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w Woźnikach w 2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Gmina Woźniki jest korzystnie położona w bezpośrednim sąsiedztwie Metropolii Górnośląskiej. Przez gminę przebiegają ważne trasy komunikacyjne:

- Droga wojewódzka DW 789, o długości ok. 62 km, łącząca Brusiek i Lełów (trasa Brusiek - Kalety - Woźniki - Koziegłowy - Żarki - Lełów),
- Droga wojewódzka DW 908, o długości ok. 45 km, łącząca Częstochowę i Tarnowskie Góry (trasa Częstochowa - Wygoda - Wąsosz - Łaziec - Rększowice - Hutki - Starcza - Kamienica - Lubsza - Piasek - Sońnica - Kalety - Miasteczko Śląskie - Tarnowskie Góry).

Ponadto, w odległości ok. 34 km od Woźnik, znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach. Docelowo przez teren gminy przebiegać będzie autostrada A1.

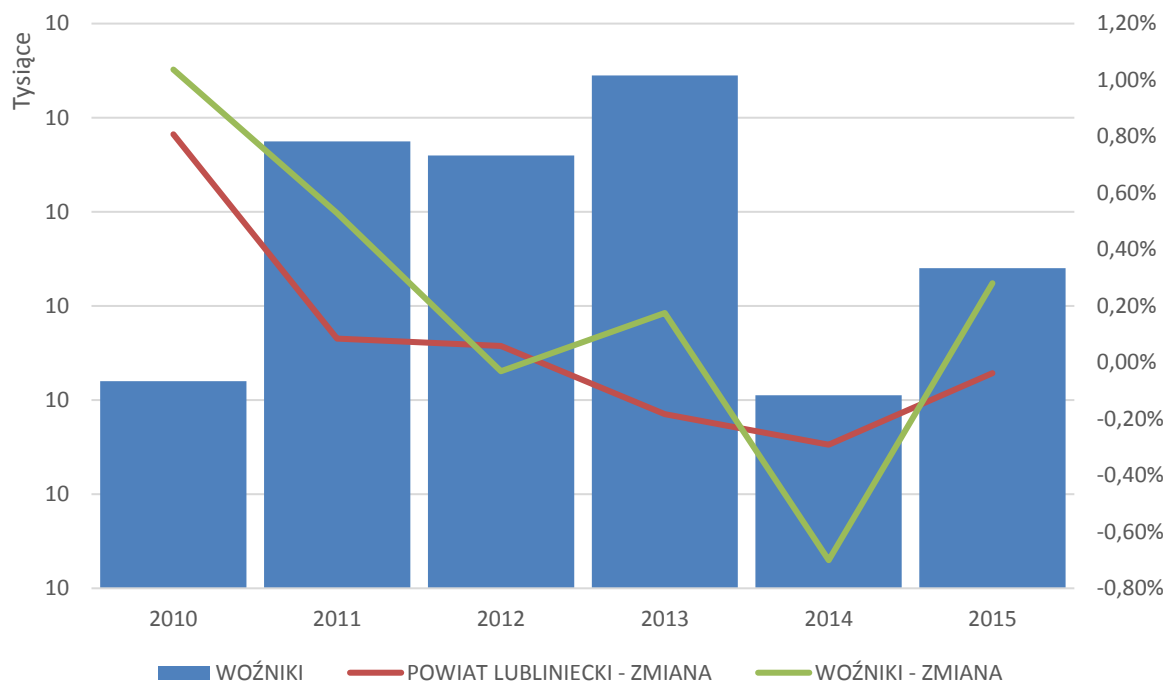
CZŁOWIEK

Demografia

Gminę Woźniki zamieszkiwało w 2015 roku 9,7 tys. osób, co stanowiło 12,6% ludności powiatu lublinieckiego. Pod względem liczby mieszkańców Gmina plasuje się na trzecim miejscu w powiecie (po Lublińcu i Koszęcinie, przed Ciasną). Gmina charakteryzuje się niską gęstością zaludnienia (75,5 os/km², wobec 93,6 os/km² w powiecie lublinieckim), co wynika z faktu, iż znaczną część jej powierzchni stanowią tereny o charakterze zielonym, tj. obszary leśne oraz rolne.

W stosunku do 2010 roku liczba ludności Gminy, mimo licznych wahań, ostatecznie zwiększyła się. W 2010 roku liczba ludności zamieszkującej ten teren wynosiła 9,6 tys., tymczasem w 2015 - 9,7 tys. (wzrost o 24 osób tj. o 0,2%). Powiat lubliniecki jako całość w analizowanym okresie zanotował spadek, który wyniósł 286 osoby (tj. -0,4%). Wzrost liczby ludności nastąpił głównie na obszarze wiejskim Gminy.

Wykres 2 Zmiany w liczbie ludności w Gminie Woźniki oraz powiecie lublinieckim w latach 2010-2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Ciekawie przedstawia się struktura płci w Gminie. W 2015 roku na 100 mężczyzn przypadało prawie tyle samo kobiet, tymczasem zarówno w powiecie lublinieckim, jak też w Koszęcinie i Ciasnej na 100 mężczyzn przypadały 103-104 kobiety.

Tabela 1 Liczba ludności oraz współczynnik feminizacji w wybranych gminach powiatu lublinieckiego i powiecie lublinieckim w latach 2010 i 2015.

Jednostka terytorialna	ludność 2010	ludność 2015	zmiana 2015/2010	współczynnik feminizacji ³
p. lubliniecki	77 237	76 951	-0,4%	103,1
Ciasna	7 832	7 577	-3,3%	104,1
Koszęcin	11 744	11 859	1,0%	104,4
Woźniki	9 644	9 668	0,2%	100,7

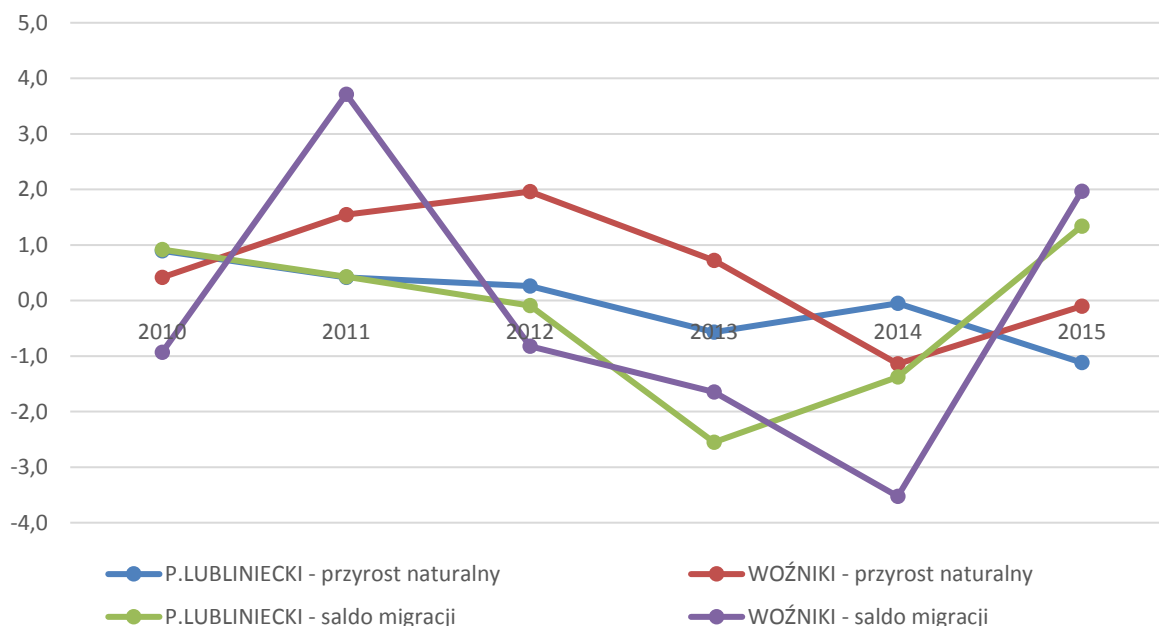
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Liczba ludności jest wypadkową przyrostu naturalnego oraz salda migracji. W 2015 roku liczba mieszkańców Woźnik, w wyniku nadwyżki liczby zgonów nad liczbą urodzeń, zmniejszyła się

³ Współczynnik feminizacji – liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

o jedną osobę, wskaźnik wyniósł zatem -0,1 osoby na 1000 mieszkańców (w powiecie wartość wskaźnika wyniosła -1,1). Zarówno w przypadku ruchu naturalnego w Gminie Woźniki, jak i powiecie lublinieckim, zauważa się w ostatnich sześciu latach lekką tendencję spadkową. W przypadku salda migracji wahania dla Gminy Woźniki są już znaczące. Maksymalną wartość w analizowanym okresie wskaźnik osiągnął w 2011 roku (3,7), natomiast najniższą w 2014 roku (-3,5). W przypadku powiatu lublinieckiego tendencja również jest raczej malejąca, ale z zauważalnie mniejszymi wahaniami.

Wykres 3 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców i saldo migracji na 1000 mieszkańców w Gminie Woźniki i w powiecie lublinieckim w latach 2010-2015⁴.

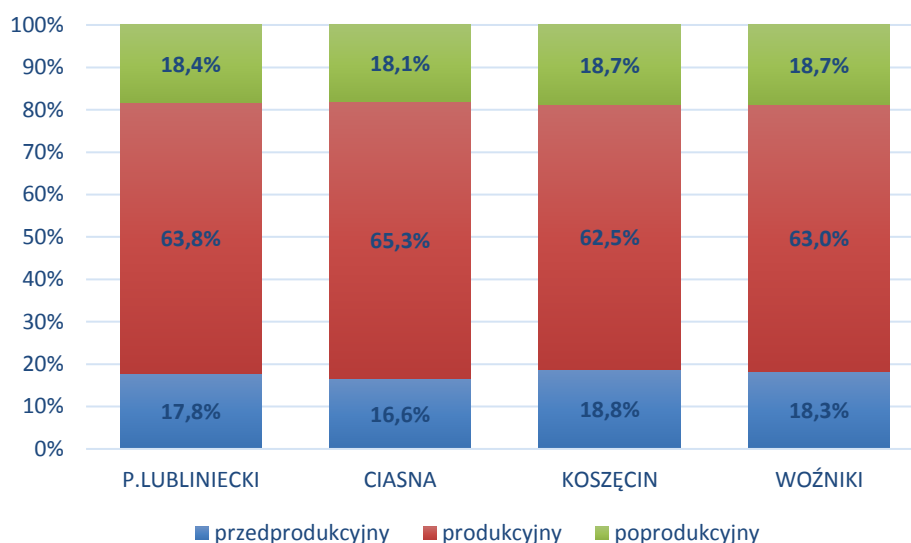
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

W odniesieniu do gmin Koszęcin i Ciasna, położonych w tym samym powiecie, można zauważyć, że Gmina Woźniki jest gminą pośrednią pod względem liczby ludności. Koszęcin w 2015 roku charakteryzował się dodatnim przyrostem naturalnym i saldem migracji (odpowiednio wskaźniki na 1000 ludności: 2,0 i 4,3), natomiast Ciasna ujemnymi (-3,7 oraz -2,4).

Struktura wiekowa ludności Gminy Woźniki jest w pełni zgodna ze strukturą poszczególnych grup wiekowych w powiecie. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym - 63,0%, następnie 18,3% w wieku przedprodukcyjnym i 18,7% w poprodukcyjnym. W przypadku powiatu proporcje te wynoszą odpowiednio 63,8%, 17,8% i 18,4%. Podobne statystyki, co gminę Woźniki, charakteryzują Koszęcin, natomiast stosunkowo większy odsetek osób w wieku produkcyjnym charakteryzuje Ciasną.

⁴ Saldo migracji jest wypadkową salda migracji w ruchu wewnętrznym oraz salda migracji zagranicznych, wyjątek stanowi rok 2015, od którego GUS nie podaje salda migracji w ruchu zagranicznym, dlatego saldo migracji w tym roku dotyczy tylko ruchu wewnętrznego.

Wykres 4 Udział procentowy grup osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w wybranych gminach powiatu lublinieckiego oraz powiecie w 2015.

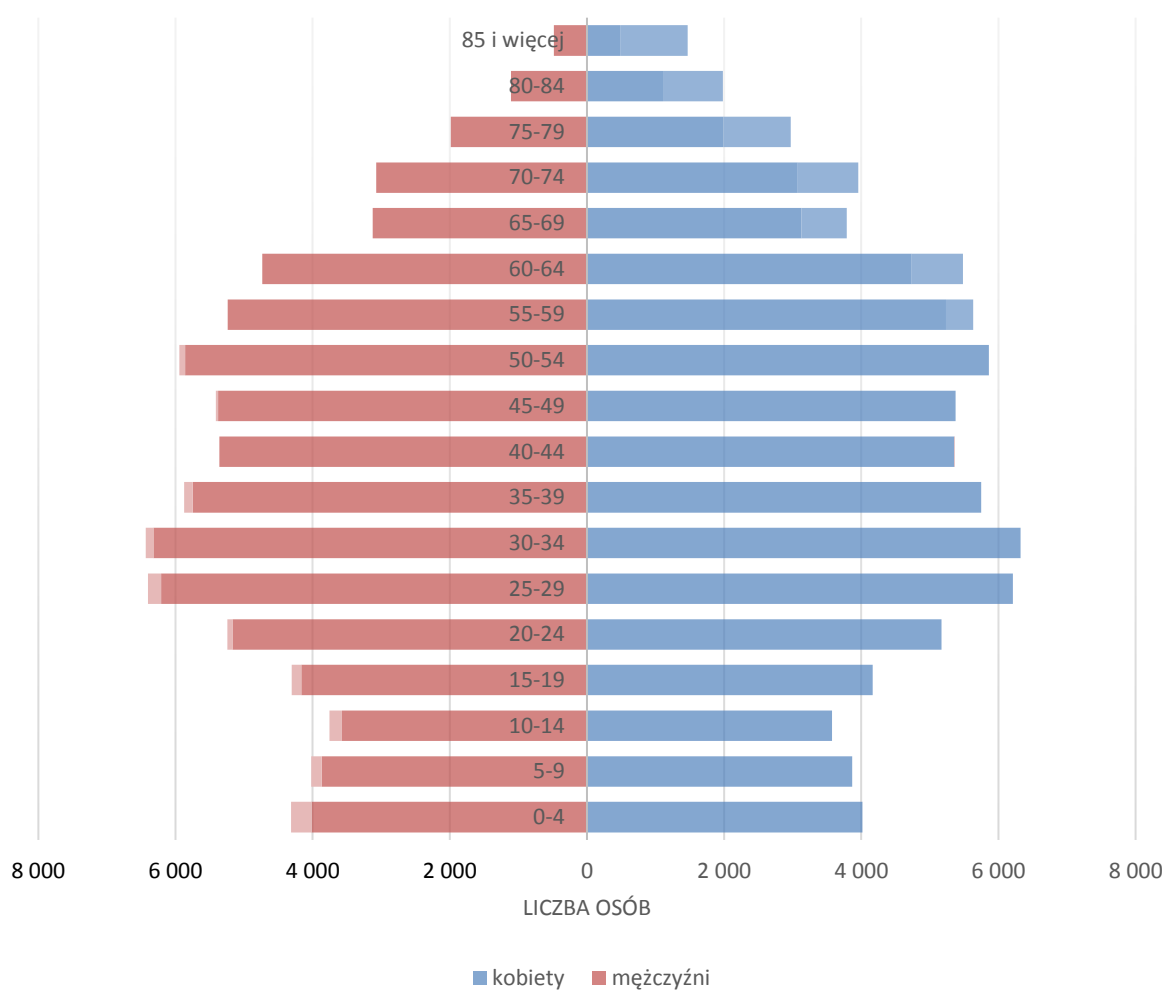
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Największym obciążeniem demograficznym⁵ w 2015 roku, wśród analizowanych obszarów, charakteryzował się Koszęcin (60 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym). Dla Woźnik analizowany wskaźnik wyniósł 58,8 i był wyższy niż średnia dla całego powiatu (56,6). Najniższa wartość dotyczyła Ciasnej – 53,1.

Podobnie jak w całym powiecie, niekorzystnie kształtuje się piramida wieku i płci dla Gminy Woźniki. Zauważa się wyż demograficzny wśród osób w wieku 25-34 oraz 50-54, natomiast niską liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym, zwłaszcza 10-14 lat. Jest to bardzo niekorzystna sytuacja, która wskazuje tendencję starzenia się społeczeństwa. Trend ten potwierdzają prognozy Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczące liczby ludności. Zgodnie z nimi na terenie powiatu lublinieckiego liczba ludności do 2050 roku spadnie o 12,9 tys. osób, co pogłębi spadek liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, a wzmocni wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

⁵ Współczynnik obciążenia demograficznego – liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 5 Piramida wieku i płci dla Woźnik w 2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Aktywność społeczna

Według rejestru prowadzonego przez Urząd Miasta i Gminy Woźniki (umieszczonego na oficjalnej stronie internetowej Urzędu), w Woźnikach funkcjonuje 27 organizacji pozarządowych, w tym:

- stowarzyszenia zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym, z siedzibą na terenie Gminy Woźniki – 19;
- stowarzyszenia zarejestrowane w Rejestrze Starosty Lublinieckiego, z siedzibą na terenie Gminy Woźniki – 2;
- pozostałe stowarzyszenia działające na terenie Gminy Woźniki – 6.

Tylko dwie organizacje są uprawnione do 1% odpisu od podatku dochodowego: Ludowy Klub Sportowy "Warta" Kamieńskie Młyny i Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi - Kamieńskie Młyny.

Tabela 2 Organizacje pozarządowe działające w wybranych gminach powiatu lublinieckiego oraz w powiecie lublinieckim.

Jednostka terytorialna	Organizacje Pożytku Publicznego uprawnione do 1% ⁶
p. lubliniecki	18
Ciasna	1
Koszęcin	0
Woźniki	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy.ngo.pl, stan na 25.04.2016.

Frekwencja w wyborach jest ściśle związana z ich rodzajem. Najogólniej rzecz biorąc, najwyższa frekwencja występuje w wyborach do Sejmu, prezydenckich i samorządowych, natomiast zdecydowanie najniższa w wyborach do Parlamentu Europejskiego. W przypadku wszystkich rodzajów wyborów, frekwencja w Woźnikach kształtowała się nieco powyżej średniej dla powiatu lublinieckiego oraz zdecydowanie wyżej od wyników dla gminy Ciasna, zaś w każdym przypadku nieco poniżej wartości osiąganych w Koszęcinie. Najwyższa frekwencja w Woźnikach wystąpiła w wyborach do Sejmu (48,16%), następnie w prezydenckich (47,14%) i samorządowych (46,34%). Zdecydowanie najniższą zanotowano w podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego (20,02%).

Tabela 3 Frekwencja w wyborach w wybranych gminach powiatu lublinieckiego oraz w powiecie lublinieckim w latach 2014 i 2015 (%).

Jednostka terytorialna	Wybory prezydenckie 2015 ⁷	Wybory do Sejmu 2015	Wybory do Parlamentu Europejskiego 2014	Wybory samorządowe ⁸ 2014
p. lubliniecki	45,92	46,04	19,46	46,03
Ciasna	33,35	33,43	11,43	44,99
Koszęcin	48,54	48,33	20,94	50,31
Woźniki	47,14	48,16	20,02	46,34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie pkw.gov.pl.

Edukacja i opieka nad dzieckiem

Na opiekę nad dzieckiem i edukację składa się działalność takich instytucji jak:

- przedszkola,
- szkoły podstawowe,
- gimnazja,
- szkoły ponadgimnazjalne,
- szkoły wyższe.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2015 roku w powiecie lublinieckim funkcjonowały 44 **przedszkola**, z czego w Woźnikach sześć (13,7% ogółu). Dwa przedszkola działały

⁶ Zgodnie z oficjalnym wykazem Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej stan na 21.07.2016.

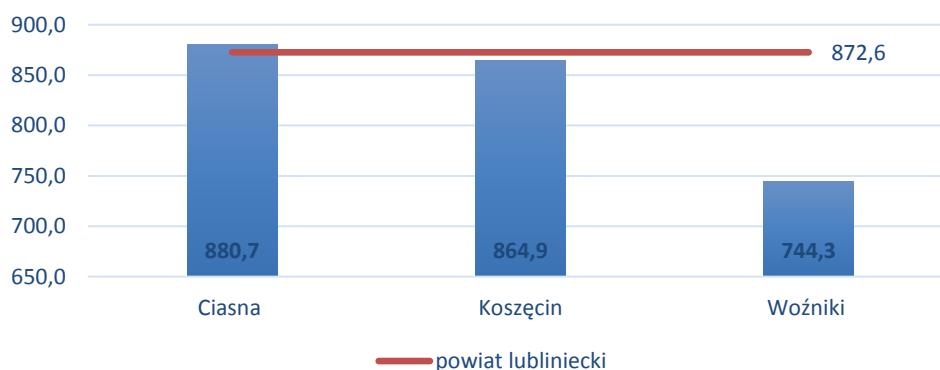
⁷ Pierwsze głosowanie.

⁸ Do Sejmiku Województwa.

w granicach miasta, natomiast cztery w obszarze wiejskim. Łącznie wszystkie jednostki w Woźnikach oferowały 193 miejsca dla małych podopiecznych.

W przeliczeniu na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat, w powiecie korzystało z usług placówek przedszkolnych średnio 873 dzieci. W przypadku Woźnik ta wartość kształtuje się na zdecydowanie niższym poziomie niż dla powiatu oraz takich gmin jak Ciasna czy Koszęcin. W 2015 roku na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat, przypadało w Gminie Woźniki 744 dzieci w placówkach przedszkolnych.

Wykres 6 Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w wybranych gminach powiatu lublinieckiego oraz powiecie lublinieckim w 2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

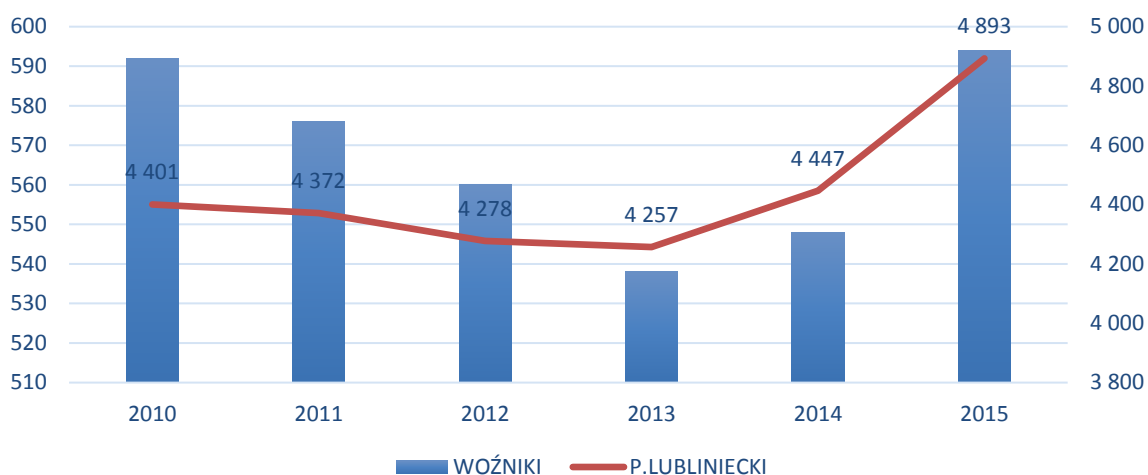
Według danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie, w 2015 roku w powiecie lublinieckim funkcjonowało 28 **szkół podstawowych**, z czego najwięcej w gminie Woźniki, bo aż sześć.

Należały do nich:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Psarach;
- Szkoła Podstawowa im. J. Lompy w Woźnikach;
- Szkoła Podstawowa im. Powstańców Śląskich w Kamienicy Śląskiej;
- Szkoła Podstawowa im. J. Lompy w Lubszy;
- Szkoła Podstawowa w Ligocie Woźnickiej;
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kamieńskich Młynach.

Liczba uczniów szkół podstawowych w latach 2010-2013 systematycznie spadała. Od 2014 roku zauważa się lekki wzrost. W 2010 roku do szkół podstawowych w Woźnikach uczęszczało 592 dzieci (stanowiło to 13,5% ogółu dzieci chodzących do szkół podstawowych w powiecie). W 2015 liczba dzieci wzrosła do 594, co z kolei stanowiło 12,1% ogółu dzieci w powiecie. Wzrost liczby dzieci w odniesieniu do roku 2010 był niewielki i wyniósł zaledwie 0,3%, jednak analizując jako punkt odniesienia rok 2013, wzrost ten wyniósł ponad 10%. W analizowanym okresie liczba dzieci w powiecie wzrosła o 11,2%, natomiast w gminach Koszęcin czy Ciasna wzrost liczby najmłodszych mieszkańców w odniesieniu do roku 2010 wyniósł odpowiednio 8,3% i 11,4%.

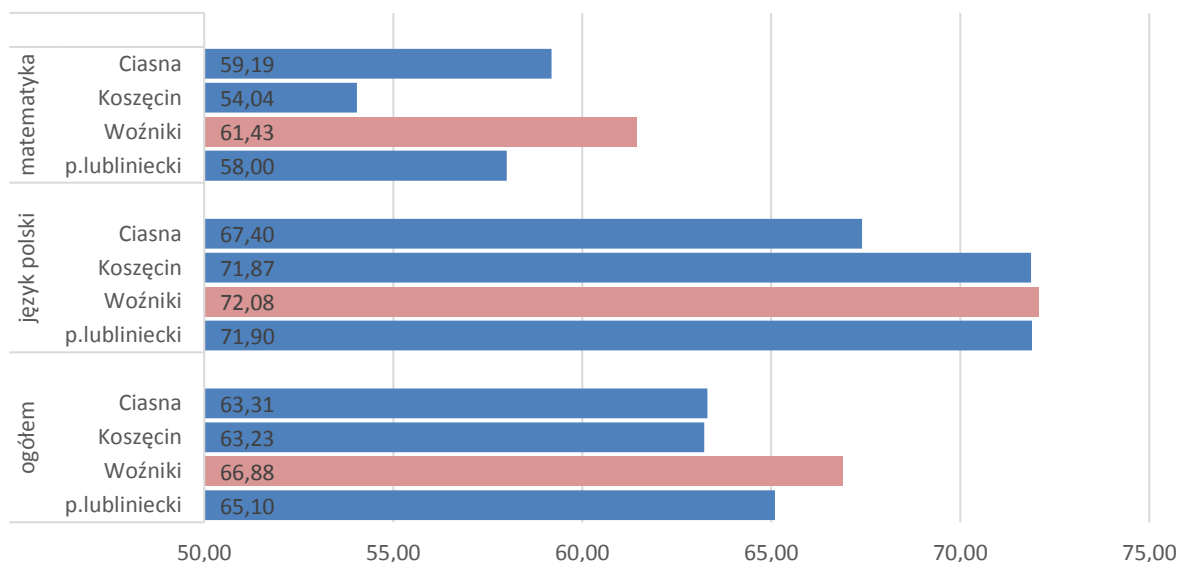
Wykres 7 Uczniowie szkół podstawowych w Gminie Woźniki oraz w powiecie lublinieckim w latach 2010-2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Do sprawdzianu szóstoklasisty przystąpiło w 2015 roku w powiecie 654 dzieci, w tym w Gminie Woźniki 91 dzieci, tj. 13,9%. Wyniki uzyskiwane przez dzieci uczące się w szkołach podstawowych w Woźnikach plasują się powyżej średniej dla powiatu, zarówno analizując wyniki ogółem, jak i w podziale na język polski i matematykę. Wyniki te są również lepsze niż w takich gminach jak Koszęcin czy Ciasna. Szczególnie duże dysproporcje zauważa się w przypadku egzaminu z matematyki.

Wykres 8 Średni wynik z egzaminu szóstoklasisty ogółem, z języka polskiego i matematyki w wybranych gminach powiatu lublinieckiego i w powiecie lublinieckim w 2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Jaworzno.

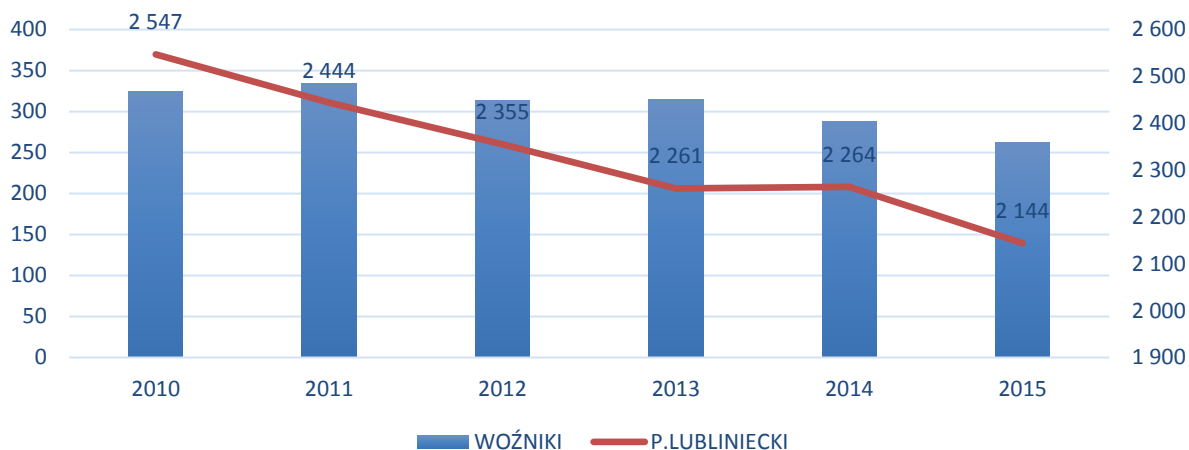
W 2015 roku na terenie powiatu lublinieckiego funkcjonowało 15 **szkół gimnazjalnych**. W Woźnikach, podobnie jak w Lublińcu, zlokalizowanych było najwięcej szkół, bo aż trzy, a należały do nich:

- Gimnazjum w Psarach,

- Gimnazjum w Woźnikach,
- Niepubliczne Gimnazjum w Kamieńskich Młynach.

Liczba młodzieży uczęszczającej do gimnazjów powiela tendencję spadkową obserwowaną w powiecie. W stosunku do roku 2010, w 2015 roku liczba młodzieży uczącej się w gimnazjach zlokalizowanych w Woźnikach spadła o 19,4% (w powiecie o 15,8%). Zdecydowanie wyższy spadek liczby gimnazjalistów zanotowała Ciasna (25,4%), natomiast nieco słabszy Koszęcin (10,2%).

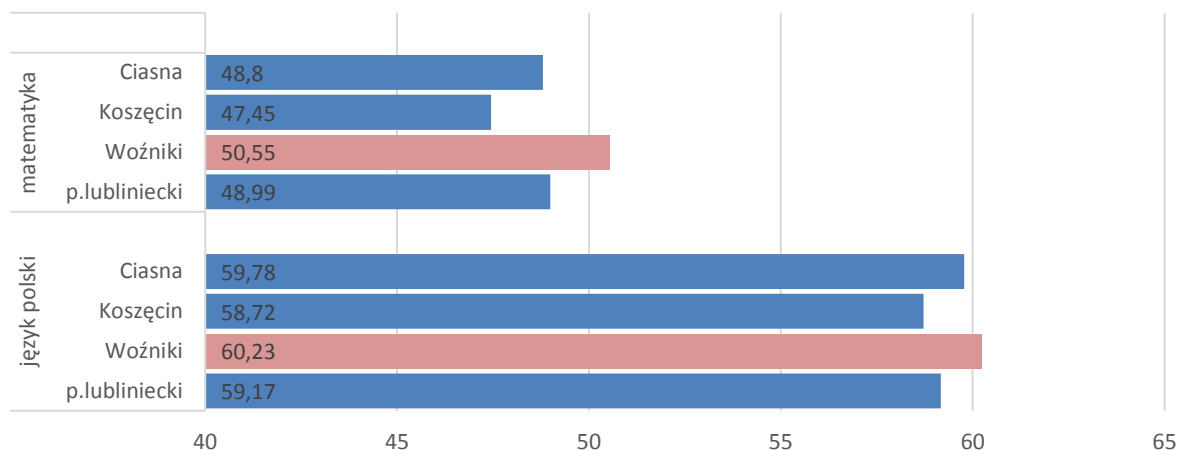
Wykres 9 Uczniowie szkół gimnazjalnych w Gminie Woźniki oraz w powiecie lublinieckim w latach 2010-2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Do egzaminu gimnazjalnego z języka polskiego i matematyki w 2015 roku w powiecie lublinieckim przystąpiło łącznie 708 uczniów, w tym w Gminie Woźniki 105 (14,8%). Podobnie jak w przypadku sprawdzianu szóstoklasisty, wyniki uzyskiwane przez uczniów uczęszczających do gimnazjów zlokalizowanych w Woźnikach plasowały się powyżej średniej dla powiatu oraz były wyższe od wyników uzyskiwanych w Ciasnej i Koszęcinie. W przypadku egzaminu gimnazjalnego dysproporcje w wynikach nie były znaczące.

Wykres 10 Średni wynik z egzaminu gimnazjalnego z języka polskiego i matematyki w wybranych gminach powiatu lublinieckiego i w powiecie lublinieckim w 2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Jaworzno.

W 2015 na powiecie funkcjonowało siedem **szkół ponadgimnazjalnych**, w tym dwie dla dorosłych. Jedno liceum ogólnokształcące zlokalizowane było w Gminie Woźniki (w Psarach).

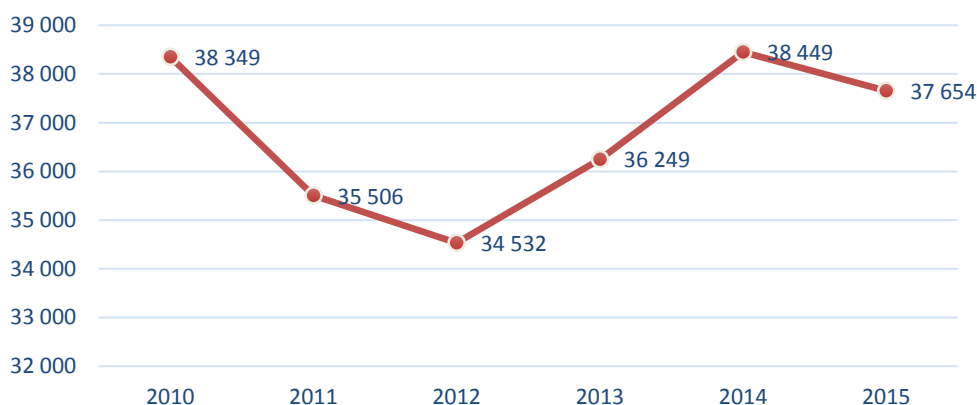
Zdrowie

Na **ambulatoryjną opiekę zdrowotną** składają się podstawowa oraz specjalistyczna opieka zdrowotna.

W ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielane są przede wszystkim porady lekarza rodzinnego. W Woźnikach funkcjonuje jedna przychodnia oferująca usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej - Gminny Zespół Ośrodków Zdrowia w Woźnikach (z filią w Kamienicy). Ponadto w Woźnikach funkcjonują poradnie specjalistyczne – ginekologiczna, chorób piersi, stomatologiczna oraz chirurgii urazowo – ortopedycznej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2015 roku w Gminie udzielono 37,7 tys. porad lekarza rodzinnego. W odniesieniu do 2010 roku liczba porad nieznacznie spadła, jednak ich ilość była znacznie wyższa od wskaźnika udzielonej pomocy w latach 2011-2013.

Wykres 11 Liczba udzielonych porad w ramach POZ w Gminie Woźniki w latach 2010-2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Kultura

W Gminie Woźniki funkcjonuje jeden dom kultury. W chwili oddania go do użytku posiadał salę widowiskowo-kinową (330 miejsc) z zapleczem scenicznym, świetlicę (66m²), w której znajdowały się pamiątki po Józefie Lompie, pomieszczenie biblioteczne (31,5m²) oraz hall (113m²). Przy domu kultury obecnie funkcjonują następujące sekcje:

- taneczna - Zespół taneczny ESCAPE (liczący ok. 30 członków),
- wokalna – zespoły wokalne: MAGI W ROSOLE, PINS, SOLISTKI,
- plastyczna – spotkania plastyczne w tym Grupa Plastyczna OCHRA,
- modelarska,
- szachowa,
- Zespół folklorystyczny BABIE LATO,

- Zespół wokalnno-instrumentalny GIRLANDA.⁹

Dom kultury jest organizatorem licznych imprez, koncertów oraz spotkań edukacyjnych.

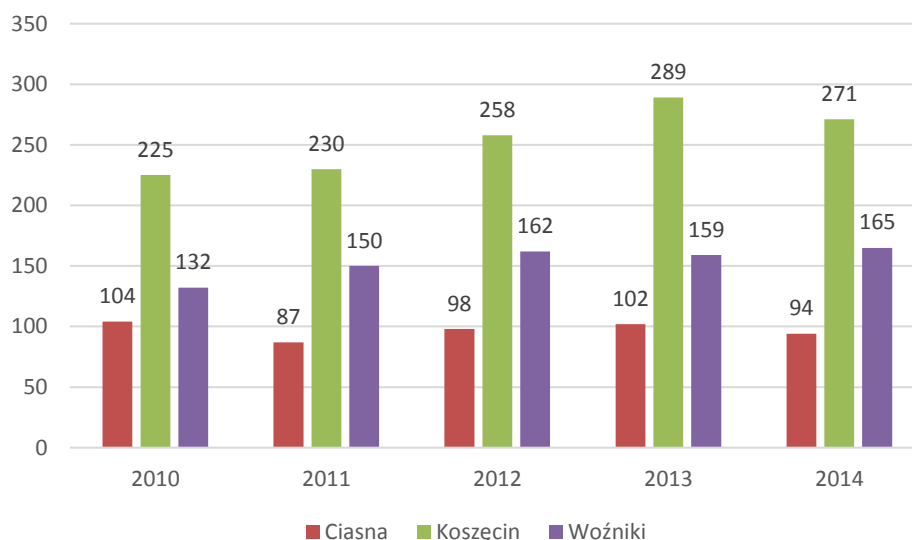
Ponadto w Gminie działa Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Woźnikach z dwoma filiami: w Lubszy oraz Babienicy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2015 roku łącznie biblioteki dysponowały zbiorem 38,3 tys. książek. W analizowanym okresie z bibliotek skorzystało 1,5 tys. czytelników, którzy łącznie wypożyczyli 32,9 tys. książek.

Pomoc społeczna

W 2014 roku z pomocy społecznej skorzystało w Woźnikach 165 gospodarstw domowych (tj. 458 osób), co stanowiło 9,5% ogółu gospodarstw korzystających z pomocy w powiecie. Znacznie wyższymi wartościami w tym względzie charakteryzował się Koszęcin (271 gospodarstw w 2014 roku), natomiast niższymi Ciasna (94 gospodarstwa). Wśród gospodarstw korzystających z pomocy społecznej w Woźnikach, aż 75,2% stanowiły gospodarstwa poniżej progu dochodowego – ich odsetek był w gminie wyższy niż dla całego powiatu (70,2%) czy Koszęcina (72%), ale niższy od statystyk dla Ciasnej (77,7%).

W stosunku do 2010 roku liczba gospodarstw korzystających z pomocy wzrosła w Woźnikach o 25%. Mimo że była to wartość stosunkowo zbliżona do tej dla Koszęcina (20,4%), był to bardzo duży wzrost zważywszy na fakt, że w powiecie wyniósł on 2%, a w Ciasnej - 9,6%.

Wykres 12 Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w wybranych gminach powiatu tarnogórskiego w latach 2010-2014.

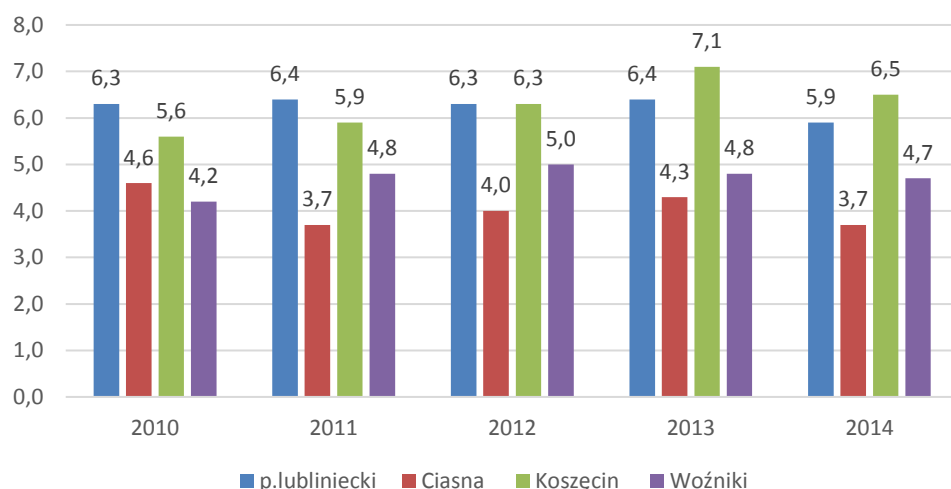

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem w 2014 roku w Woźnikach wyniósł 4,7% - była to wartość niższa niż dla całego powiatu (5,9%), czy dla Koszęcina (6,5%), jednak wyższa o 1 pp. od wartości dla Ciasnej. W ostatnich latach wskaźnik ten ulega wahaniom i nie można wskazać jasnej tendencji jego zmiany.

⁹ <http://www.mgokwozniki.com/>, 11 sierpnia 2016.

Wykres 13 Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem w wybranych gminach powiatu lublińskiego oraz powiecie lublińskim w latach 2010-2014.

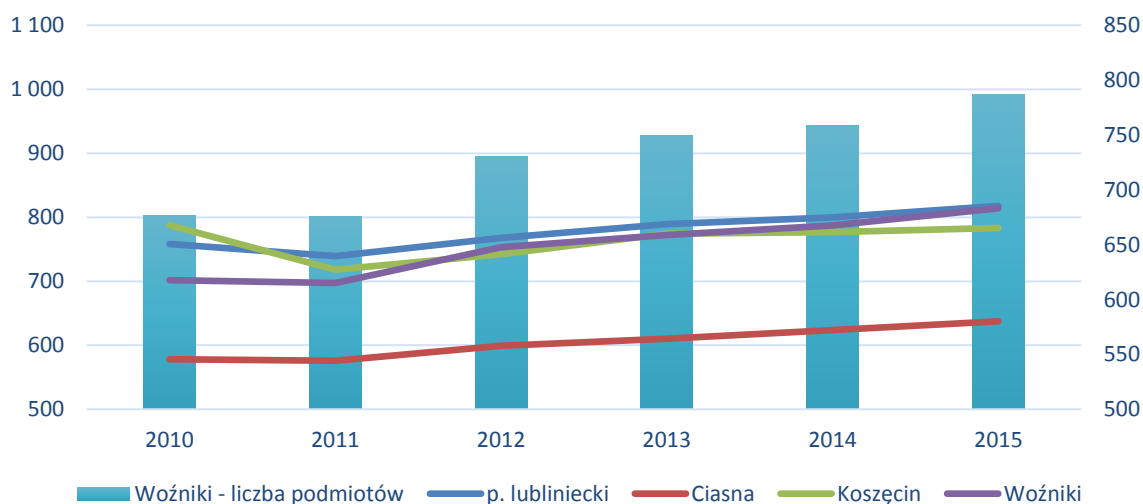
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

GOSPODARKA

Podmioty gospodarcze

W 2015 roku w Woźnikach, w bazie REGON zarejestrowanych było 787 podmiotów gospodarczych i od 2010 roku zauważa się w tym obrębie stałą tendencję wzrostową. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców liczba podmiotów w Woźnikach wyniosła 814 – była to wartość bardzo zbliżona do statystyk dla Koszęcina oraz powiatu lublińskiego jako całości. Tylko w przypadku Ciasnej liczba podmiotów na 10 tys. mieszkańców wykazywała znacznie niższą wartość (637).

Wykres 14 Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w wybranych gminach powiatu lublińskiego oraz powiecie lublińskim oraz liczba podmiotów ogółem w Woźnikach w latach 2010-2015.

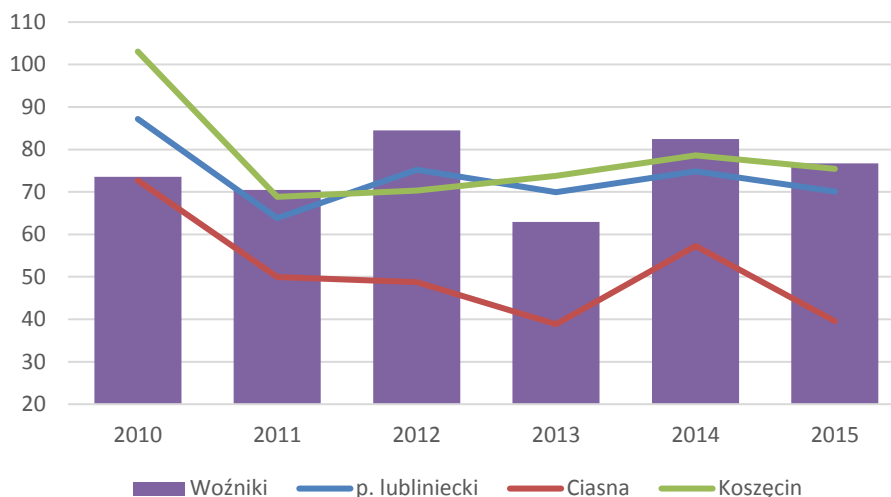

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów, w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Woźnikach w 2015 roku wyniosła 77 i była to najwyższa wartość wśród analizowanych obszarów. W Koszęcinie

wskaźnik wyniósł 75 podmiotów, w powiecie 70 podmiotów, natomiast w Ciasnej zaledwie 40 podmiotów na 10 tys. mieszkańców. Na przestrzeni lat wskaźnik przybierał różne wartości, więcej firm zakładano w latach 2012 i 2014, natomiast w pozostałych analizowanych okresach odpowiednio mniej. Podobnie kształtują się statystyki dla pozostałych obszarów.

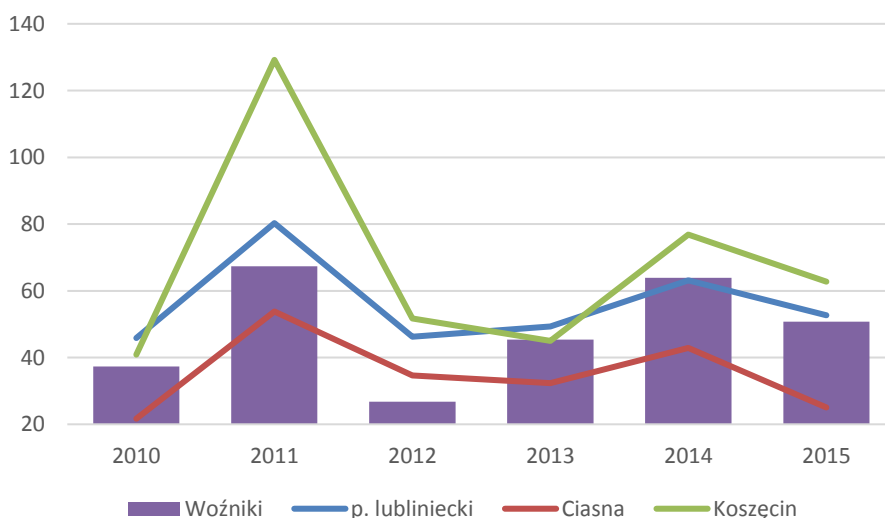
Wykres 15 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wybranych gminach powiatu lublinieckiego oraz powiecie lublinieckim w latach 2010-2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Liczba podmiotów wyrejestrowanych, w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Woźnikach w 2015 roku wyniosła 51 i tym razem była to wartość niższa niż dla Koszęcina, czy powiatu lublinieckiego, natomiast wyższa niż dla Ciasnej. W przypadku likwidowanych firm zauważa się znaczny wzrost ich liczby w latach 2011 i 2014.

Wykres 16 Podmioty wyrejestrowane z rejestru REGON na 10 tys. ludności w wybranych gminach powiatu lublinieckiego oraz powiecie lublinieckim w latach 2010-2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

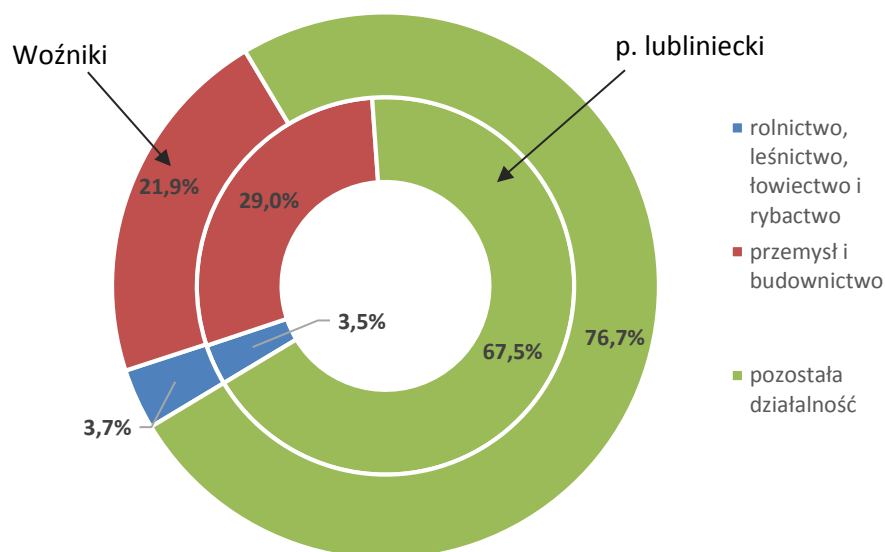
Niezależnie od analizowanego roku, zawsze liczba podmiotów zarejestrowanych przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych w Woźnikach – najwyższe dodatnie salda zauważa się w latach 2010, 2012 i 2015.

W Woźnikach wzrasta również z roku na rok liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W 2015 roku, w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym, ich liczba wyniosła 10,6 i była to wartość wyższa od wskaźników dla Koszęcina, Ciasnej oraz powiatu lublinieckiego.

W większości zarejestrowane podmioty działały w sektorze prywatnym, a ich wielkość, mierzona liczbą zatrudnionych, nie przekraczała dziewięciu osób. Mikroprzedsiębiorstwa stanowiły 94,3% ogółu podmiotów. W 2015 roku oprócz mikroprzedsiębiorstw w Woźnikach funkcjonowało 40 małych i pięć średnich przedsiębiorstw.

Podmioty gospodarcze wg Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), podobnie jak w przypadku całego powiatu najczęściej rejestrowane były w sekcjach dotyczących usług. W 2015 roku 76,7% podmiotów w Woźnikach należało właśnie do tych działów. W przemyśle i budownictwie działało 21,9% podmiotów – mniej niż w skali całego powiatu, gdzie odsetek podmiotów z tej branży wynosił ok. 29%. Stosunkowo niski był odsetek podmiotów funkcjonujących w rolnictwie – 3,7% ogółu, jednak był to i tak wyższy udział niż w powiecie lublinieckim – 3,5% (czy w województwie, gdzie oscyluje wokół 1%).

Wykres 17 Podmioty gospodarcze wg grup sekcji PKD w Woźnikach i powiecie lublinieckim w 2015.

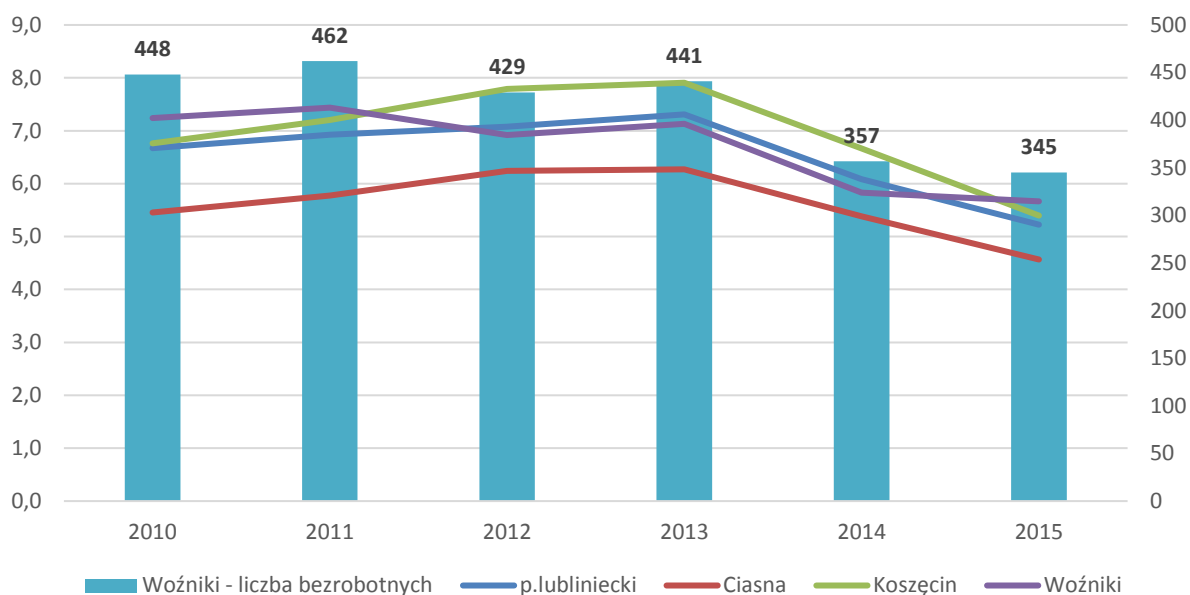
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Rynek pracy

Liczba bezrobotnych w 2015 roku w Woźnikach wyniosła 345 osób, co stanowiło aż 13,4% ogółu bezrobotnych w powiecie. Generalnie liczba bezrobotnych od 2010 roku, mimo wahań w latach 2011 i 2013 przyjmuje tendencję malejącą, zarówno w Woźnikach jak i powiecie lublinieckim.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Woźnikach w 2015 roku wyniósł 5,7% i był to najwyższy odsetek wśród badanych obszarów. Analizowany indeks był niższy zarówno w powiecie lublinieckim (5,2%), jak i w Koszęcinie (5,4%) i Ciasnej (4,6%). **W stosunku do 2010 roku na wszystkich analizowanych obszarach wskaźnik udziału bezrobotnych spadł, jednak największy ubytek zanotowano w Woźnikach (21,8%) oraz Koszęcinie (20,2%). W powiecie lublinieckim wskaźnik spadł o 21,6%.**

Wykres 18 Udział bezrobotnych zarejestrowanych, w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, w wybranych gminach powiatu lublinieckiego oraz powiecie lublinieckim (%) oraz liczba bezrobotnych w Woźnikach w latach 2010-2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Odsetek kobiet wśród bezrobotnych w Woźnikach wynosił w 2015 roku 54,8% i była to wartość niższa od tej dotyczącej powiatu jako całości (55,9%) oraz innych obszarów, jak Ciasna (58,4%), czy Koszęcin (58%).

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

Infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i kulturalna

W 2015 roku w Woźnikach funkcjonowały dwa z czternastu zlokalizowanych w powiecie obiektów zbiorowego zakwaterowania. Łącznie oferowanych było 140 miejsc w 55 pokojach z łazienkami, co stanowiło 11,5% miejsc noclegowych zlokalizowanych w powiecie. Ponadto w części Gminy rozwijano intensywnie infrastrukturę lotniskową.

Ze względu na swoje położenie i ukształtowanie powierzchni, Gmina jest bardzo atrakcyjnym terenem rekreacyjnym. Przez teren Woźnik przebiegają piesze szlaki turystyczne: niebieski im. Józefa Lompy Olesno – Woźniki, zielony Szlak Powstańców Śląskich Dobrodzień – Woźniki. Ponadto przez Woźniki przebiegają szlaki rowerowe:

- Szlak nr 26 Kluczbork – Zawiercie (Babienica, Psary, Lubsza, Woźniki),
- Szlak nr 437 Miotek – Danków, biegnący przez miejscowości: Dyrdy, Piasek, Psary, Babienica.

Obszar Woźnik, ze względu na swoją bogatą przeszłość historyczną, pełen jest zabytków oraz miejsc wartych odwiedzenia.

Do cennych kulturowo zabytków należą:

- kościół parafialny pod wezwaniem Świętego Jakuba Starszego wraz z plebanią klasycystyczną w Lubszy,
- kościół ewangelicki, barokowy w Piasku,
- kościół parafialny pod wezwaniem Świętej Katarzyny w Woźnikach,

- kościół (kaplica cmentarna) pod wezwaniem Świętego Walentego, drewniany w Woźnikach,
- dawna organistówka w Lubszy.

Ponadto warto zobaczyć Pałac w Czarnym Lesie wraz z parkiem dworskim, szkołę w Piasku oraz miejscowe kaplice i cmentarze. Do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach wpisane zostało także Miasto Woźniki wraz z dawnym, historycznym założeniem miejskim oraz Stanowisko archeologiczne nr 1 – grodzisko wczesnośredniowieczne.

Kościół (kaplica cmentarna) pod wezwaniem Świętego Walentego został wpisany w Szlak Architektury Drewnianej.

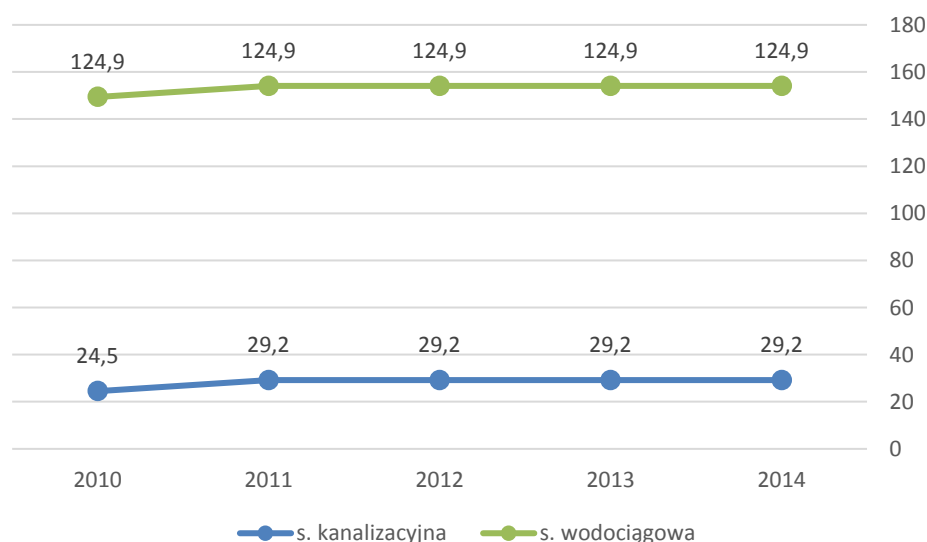
Zasoby środowiska, infrastruktura komunalna i ochrony środowiska

W Woźnikach w 2014 roku wykazano 4,8 tys. ha gruntów leśnych, co stanowiło 11,5% lasów w powiecie. Wskaźnik lesistości wynosił 37,6%, co było zdecydowanie niższą wartością niż dla powiatu jako całości (50,6%).

Na terenie Woźnik występują obszary cenne przyrodniczo. Należy do nich w szczególności część terenów parku krajobrazowego **Lasy nad Górną Liswartą** (jeden z ośmiu parków w województwie). Park został utworzony w 1998 roku i zajmuje powierzchnię 38,7 tys. ha. Tworzą go obszary położone w gminach Woźniki, Boronów, Koszęcin, Herby, Kochanowice i Ciasna, oraz powiatach kłobuckim i częstochowskim. Ponadto w Woźnikach zlokalizowany jest rezerwat przyrody **Góra Grojec**, o powierzchni 17,53 ha, oraz siedem pomników przyrody (dęby szypułkowe – wiek ok. 250 – 400 lat).

Łączna długość sieci wodociągowej w Woźnikach w 2014 roku wynosiła 124,9 km i w stosunku do 2010 roku nie zmieniła się. W analogicznym okresie, w powiecie lublinieckim łączna długość analizowanej infrastruktury wzrosła o 18%. Długość sieci kanalizacyjnej w Woźnikach w odniesieniu do 2010 roku wzrosła o 17,5%, czyli o prawie 5 km i wyniosła w 2014 roku 29,2 km (w powiecie zanotowano wzrost o 22%).

Wykres 19 Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Woźnikach w latach 2010-2014 (km).

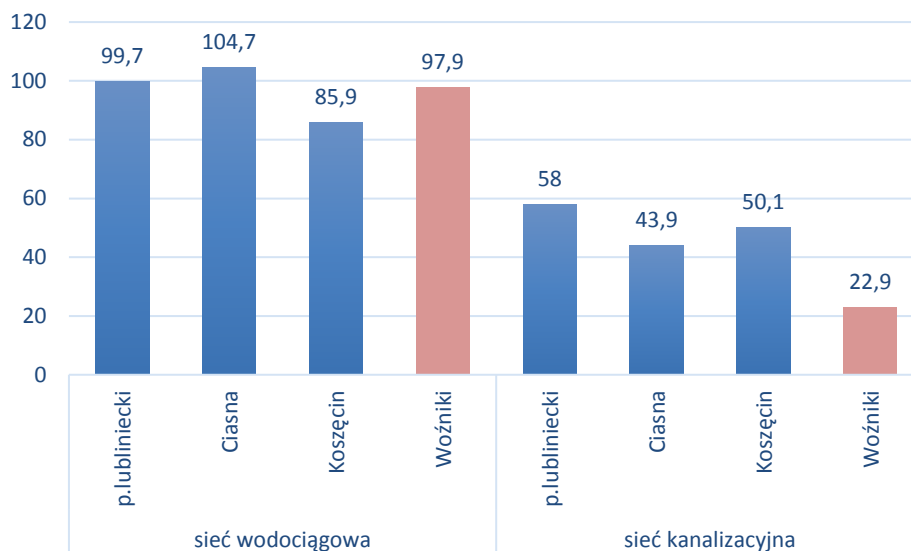

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Pod względem gęstości sieci wodociągowej Gmina Woźniki charakteryzuje się wyższą jej wartością od gminy Koszęcin, natomiast mniejszą od gminy Ciasna. Wartość dla 2014 roku wyniosła w Gminie

Woźniki 97,9 km/100 km² i była nieco niższa od średniej dla powiatu (99,7 km/100 km²). Sieć kanalizacyjna jest w Gminie rozwinięta bardzo słabo. Gęstość sieci w Woźnikach w 2014 roku wynosiła 22,9 km/100 km², co dawało wyraźnie mniejszą wartość od wskaźnika dla Ciasnej (43,9), Koszęcina (50,1), czy średniej dla powiatu (58,0).

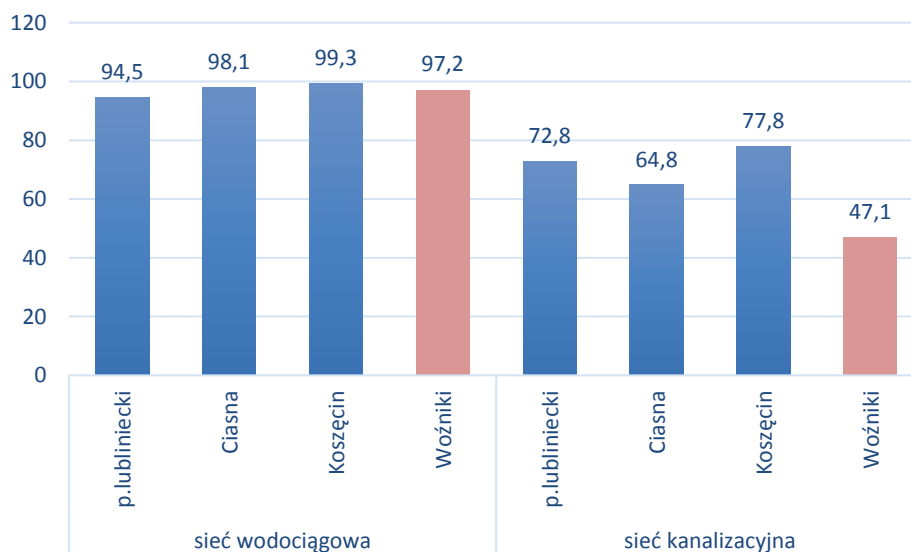
Wykres 20 Sieć rozdzielcza wodociągowa i kanalizacyjna na 100 km² w wybranych gminach powiatu lublińskiego i powiecie lublińskim w 2014 (km/100 km²).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Odsetek korzystających z infrastruktury komunalnej jest pochodną gęstości sieci, więc analogicznie w przypadku Gminy Woźniki stosunkowo dużo mieszkańców ma dostęp do sieci wodociągowej (97,2%), czyli więcej niż średnia dla powiatu, natomiast bardzo niski odsetek ma dostęp do kanalizacji – 47,1% (najniższa wartość wśród analizowanych obszarów w 2014 roku).

Wykres 21 Korzystający z instalacji wodociągowych i kanalizacyjnej w % ogółu ludności w wybranych gminach powiatu lublińskiego i powiecie lublińskim w 2014. (%)

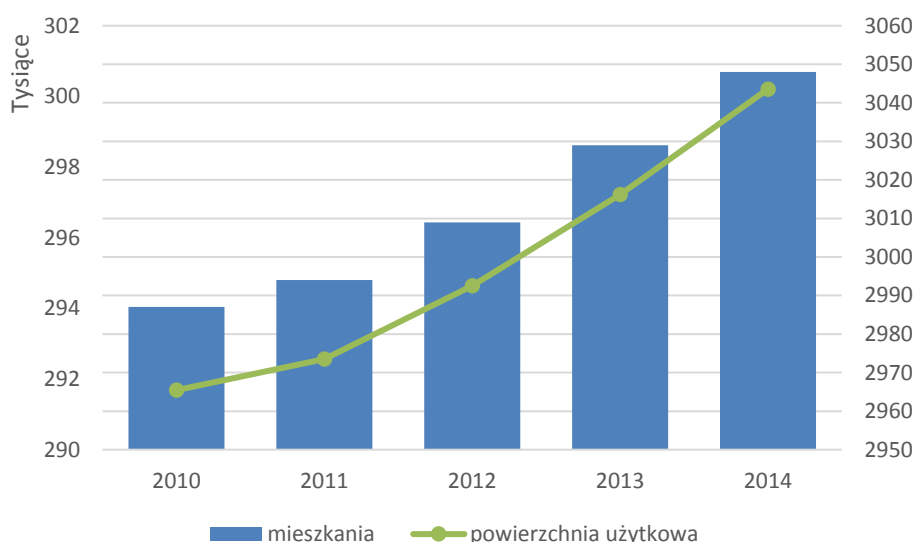
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

W Gminie Woźniki zlokalizowane są dwie komunalne oczyszczalnie ścieków – obie biologiczne. Ich przepustowość wynosi 550 m³ na dobę (są to dwie z siedmiu oczyszczalni tego typu zlokalizowanych w powiecie). W 2015 roku łącznie w Gminie odprowadzono 118 dm³ ścieków i całość została poddana oczyszczeniu. Ścieki wytworzone i oczyszczone w Gminie stanowiły 5,4% nieczystości komunalnych odprowadzonych w 2015 roku w powiecie.

Infrastruktura mieszkaniowa

W Woźnikach w 2014 roku zlokalizowanych było 3 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 300,2 tys. m². W stosunku do 2010 roku liczba mieszkań wzrosła o 2%, tj. o 61. Tendencja była słabsza niż dla powiatu ogółem (wzrost o 3,2%) oraz dla Koszęcina (3,8%), ale wyższa od wskaźnika dla Ciasnej (1,7%). W wyniku zwiększenia liczby mieszkań wzrosła również ich powierzchnia użytkowa - o 2,9%. Powierzchnia wzrosła w większym zakresie niż liczba mieszkań, stąd można wnioskować, że to nowe mieszkania są większe powierzchniowo.

Wykres 22 Liczba mieszkań i powierzchnia użytkowa mieszkań zlokalizowanych w Woźnikach w latach 2010-2014 (szt., m²).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Generalnie Gmina Woźniki charakteryzuje się stosunkowo dużymi mieszkaniami oraz dużą powierzchnią użytkową mieszkania przypadającą na jedną osobę, natomiast stosunkowo niską liczbą mieszkań ogółem. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Woźnikach w 2014 roku wynosiła 98,5 m², co było wartością zdecydowanie wyższą od średniej dla powiatu (90,4 m²), jak również nieco wyższą od wartości dla Ciasnej i Koszęcina (odpowiednio 97,2 m² i 98,1 m²). Podobnie wygląda sytuacja w przypadku wskaźnika powierzchni mieszkania przypadającej na jedną osobę – wartość dla Woźnik zdecydowanie przewyższa wartość wskaźnika dla powiatu oraz Ciasnej (Woźniki – 31,1 m²/os., powiat – 29,2 m²/os., Ciasna – 27,4 m²/os.). Słabiej natomiast wypada wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców. W tym przypadku najwyższy indeks dotyczy Koszęcina (323,3) oraz powiatu ogółem (323,1), natomiast wskaźnik dla Woźnik notuje wyższą wartość tylko w porównaniu z Ciasną (Woźniki – 316,1, Ciasna – 282,1).

Tabela 4 Wybrane wskaźniki dotyczące mieszkalnictwa w wybranych gminach powiatu lublinieckiego oraz powiecie lublinieckim w 2014.

Obszar	przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę	mieszkania na 1000 mieszkańców
p. lubliniecki	90,4	29,2	323,1
Ciasna	97,2	27,4	282,1
Koszęcin	98,1	31,7	323,3
Woźniki	98,5	31,1	316,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

PODSUMOWANIE

Woźniki do gmina miejsko-wiejska o niewielkim stopniu zurbanizowania i stosunkowo dużym odsetku terenów zielonych. Występują tutaj różne formy ochrony przyrody, takie jak park krajobrazowy, rezerwat przyrody, czy pomniki przyrody oraz wytyczone są szlaki piesze i rowerowe. Ponadto Gmina może poszczycić się ciekawym dziedzictwem kulturowym. Wszystko to połączone z dobrym skomunikowaniem obszaru i jego położeniem geograficznym, blisko dużych obszarów miejskich powoduje, że obszar posiada duży potencjał do rozwoju turystyki rekreacyjnej. Jednak aby tak było potrzebna jest rozbudowa infrastruktury turystycznej, która w obecnym kształcie jest ograniczona.

Ze względu na duży odsetek terenów zielonych, Gmina charakteryzuje się stosunkowo niską gęstością zaludnienia. Liczba ludności na przestrzeni ostatnich lat nie spada, ale ze względu na brak stabilnych trendów wzrostowych można domniemywać, że Woźniki dotknie ogólna tendencja depopulacyjna (zwłaszcza patrząc na negatywne prognozy dotyczące powiatu lublinieckiego jako całości). Ponadto populację Gminy charakteryzuje niekorzystna struktura wieku i płci, która w przyszłości będzie skutkować wysokim obciążeniem demograficznym w regionie i związanym z tym starzeniem się społeczności.

W Gminie funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych, w tym dwie, które należą do Organizacji Pożytku Publicznego, uprawnionych do pozyskiwania 1% z podatku. Ponadto mieszkańców cechuje wysoka aktywność jeśli chodzi o frekwencję w wyborach. Duży odsetek tutejszych gospodarstw domowych, korzystających z pomocy społecznej, charakteryzuje się dochodami poniżej progu.

W Woźnikach stosunkowo niewielki procent dzieci objętych jest wychowaniem przedszkolnym. Z drugiej strony bardzo dobrze rozbudowana jest sieć szkół podstawowych i gimnazjalnych, funkcjonuje także jedno liceum ogólnokształcące. Poziom nauczania w szkołach jest wysoki - uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych osiągają bardzo wysokie wyniki w sprawdzianach i egzaminach w stosunku do uczniów ze szkół z innych analizowanych obszarów.

Woźniki można nazwać gminą przedsiębiorczą, gdyż charakteryzuje się relatywnie wysoką liczbą podmiotów gospodarczych oraz korzystnym bilansem pomiędzy liczbą podmiotów nowo zarejestrowanych a wyrejestrowanych na przestrzeni ostatnich lat. Funkcjonujące podmioty to głównie mikroprzedsiębiorstwa działające w sferze usługowej, stosunkowo dużo jest tu także podmiotów działających w rolnictwie. Negatywnym zjawiskiem jest natomiast, mimo dużego spadku w ostatnich latach, dość wysoki odsetek osób bezrobotnych.

W Gminie funkcjonuje dom kultury, przy którym działają różne sekcje, oraz biblioteka publiczna z dwoma filiami. Ochronę w zakresie zdrowia zapewnia ośrodek zdrowia z filiami oraz dwie poradnie specjalistyczne. Gmina charakteryzuje się dobrze rozbudowaną siecią wodociągową, gorzej

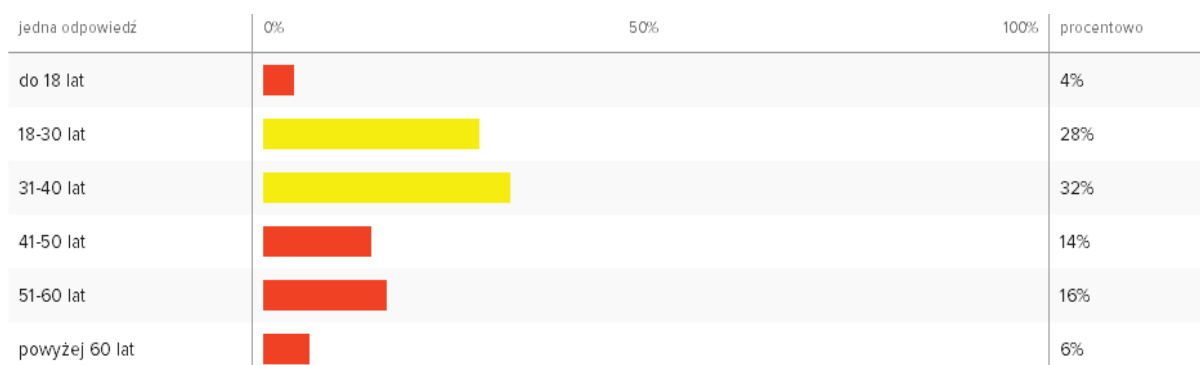
natomiast wygląda sytuacja w przypadku sieci kanalizacyjnej. Funkcjonują tutaj także dwie komunalne oczyszczalnie ścieków.

2.2. Pogłębiona diagnoza oraz oczekiwania mieszkańców w zakresie potrzeb rozwojowych - wyniki badań ankietowych

W toku prac analitycznych związanych z opracowaniem pogłębionej diagnozy oraz rozpoznaniem oczekiwań mieszkańców w zakresie potrzeb rozwojowych, zrealizowane zostały badania ankietowe wśród mieszkańców. Ankieta została udostępniona między innymi na stronie internetowej Gminy Woźniki oraz Fundacji Kreatywny Śląsk. Badania były realizowane w okresie od 25 maja do 3 lipca 2016 roku.

W procesie ankietyzacji łącznie wzięło udział 56 respondentów, przy czym wskazania procentowe dotyczą wszystkich respondentów, którzy odpowiedzieli na dane pytanie, co nie jest tożsame z ogółem badanych. Wśród ogółu respondentów 63% stanowiły kobiety, natomiast 37% mężczyźni. Wykształcenie wyższe posiadało 2/3 ankietowanych, 22% legitymowało się wykształceniem średnim, 8% zawodowym, a 4% podstawowym. Struktura wiekowa respondentów przedstawiała się następująco.

Wykres 23 Struktura respondentów badań ankietowych wg wieku.

Źródło: Opracowanie na podstawie własnych badań ankietowych metodą CAWI w portalu interankiety.pl.

Uczestnicy badania zostali poproszeni o ocenę jakości życia w Gminie. Ponad połowa respondentów dobrze oceniła jakość środowiska naturalnego oraz dostęp do placówek edukacyjnych. Największą uciążliwością był brak możliwości podjęcia pracy (sytuację w tym zakresie jako złą określiło 80% badanych). Ponadto dla ponad połowy respondentów jakość życia obniżał także słaby dostęp do placówek ochrony zdrowia oraz niewielkie możliwości skorzystania z komunikacji publicznej w celu skorzystania z usług w innych gminach.

Szczegółowe wyniki dotyczące oceny jakości życia przez mieszkańców Gminy Woźniki przedstawia kolejny wykres.

Wykres 24 Ocena jakości życia w opinii mieszkańców Gminy Woźniki.

jedna odpowiedź	źle	przeciętnie	dobrze
warunki mieszkaniowe	5 (10%)	24 (49%)	20 (41%)
możliwość podjęcia pracy	39 (80%)	7 (14%)	3 (6%)
ofertę placówek kultury rekreacji	15 (31%)	24 (50%)	9 (19%)
dostęp do placówek edukacyjnych	2 (4%)	22 (45%)	25 (51%)
możliwość skorzystania z komunikacji publicznej w celu skorzystania z usług w innych gminach	25 (51%)	20 (41%)	4 (8%)
jakość infrastruktury drogowej	7 (15%)	27 (56%)	14 (29%)
dostępność i jakość infrastruktury komunalnej	11 (23%)	27 (56%)	10 (21%)
jakość środowiska naturalnego	7 (14%)	17 (35%)	25 (51%)
dostęp do placówek ochrony zdrowia	26 (53%)	15 (31%)	8 (16%)

Źródło: Opracowanie na podstawie własnych badań ankietowych metodą CAWI w portalu interankiety.pl.

W kontekście jakości życia, w kolejnych pytaniach szczegółowo przeanalizowane zostały problemy w wymiarze technicznym i infrastrukturalnym oraz w sferze społecznej. Najbardziej odczuwalnym brakiem infrastrukturalnym, wskazywanym przez niemal 2/3 respondentów, był brak ścieżek rowerowych. Z kolei najmniej odczuwalnymi problemami (około 50% wskazań) były kwestie złego stanu zabytków oraz braków w infrastrukturze telekomunikacyjnej, w tym internetowej. Szczegółowe wyniki w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 25 Diagnoza problemów infrastrukturalno-technicznych w Gminie Woźniki.

jedna odpowiedź	1. Nie odczuwam takiego problemu	2. Niska skala problemu	3. Średnia skala problemu	4. Wysoka skala problemu
Braki w infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej	20 (40%)	11 (22%)	14 (28%)	5 (10%)
Braki w infrastrukturze gazowej	15 (30%)	6 (12%)	9 (18%)	20 (40%)
Braki w infrastrukturze telekomunikacyjnej, w tym internetowej	24 (48%)	9 (18%)	16 (32%)	1 (2%)
Zdewastowane i opuszczone budynki	3 (6%)	14 (28%)	14 (28%)	19 (38%)
Zdewastowane i opuszczone tereny	4 (8%)	15 (30%)	15 (30%)	16 (32%)
Zły stan dróg i chodników	8 (16%)	22 (44%)	14 (28%)	6 (12%)
Brak miejsc i infrastruktury rekreacyjnej	4 (8%)	16 (32%)	14 (28%)	16 (32%)
Brak terenów zielonych i spacerowych	12 (24%)	14 (28%)	9 (18%)	15 (30%)
Brak ścieżek rowerowych	2 (4%)	8 (17%)	7 (15%)	31 (65%)
Niedostateczna liczba miejsc parkingowych	13 (27%)	19 (39%)	8 (16%)	9 (18%)
Ograniczone zasoby mieszkaniowe	10 (21%)	10 (21%)	8 (17%)	20 (42%)
Zły stan zabytków	25 (51%)	15 (31%)	7 (14%)	2 (4%)
Zanieczyszczenie środowiska	7 (14%)	22 (45%)	13 (27%)	7 (14%)

Źródło: Opracowanie na podstawie własnych badań ankietowych metodą CAWI w portalu interankiety.pl.

W uzupełnieniu respondenci wskazywali także na niedogodności związane z niewystarczającą ilością terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych oraz brakami w infrastrukturze w tym zakresie (np. sale i place zabaw, kino, basen – kąpielisko itp.). Problemy stwarzał również brak wystarczającej ilości mieszkań na wynajem/do zakupu (skromny zasób komunalny oraz brak mieszkań socjalnych) przy jednocześnie występujących opuszczonych, niezagospodarowanych lokalach i budynkach. Dodatkowo zgłaszane niedogodności dotyczyły problemu z kanalizacją deszczową i brakiem progów zwalniających na części ulic. Kłopot stanowiły też braki w sieci światłowodowej np. na ul. Miłej i Nowej, czy brak monitoringu.

Zdecydowanie największym odczuwalnym problemem społecznym okazała się emigracja młodych ludzi z Gminy (68% wskazań). Jest to powiązane także z brakiem możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Wyzwanie stanowiła też słaba współpraca pomiędzy instytucjami publicznymi a mieszkańcami oraz niski poziom integracji społeczności lokalnej. Z kolei najmniej zauważalnymi przez respondentów problemami były bezdomność oraz narkomania. Szczegółowe wyniki w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 26 Diagnoza problemów społecznych w Gminie Woźniki.

jedna odpowiedź	1. Nie odczuwam takiego problemu	2. Niska skala problemu	3. Średnia skala problemu	4. Wysoka skala problemu
alkoholizm	5 (10%)	11 (22%)	27 (54%)	7 (14%)
narkomania	23 (47%)	17 (35%)	7 (14%)	2 (4%)
przemoc w rodzinie	18 (36%)	21 (42%)	8 (16%)	3 (6%)
bezdomność	32 (64%)	16 (32%)	1 (2%)	1 (2%)
ubóstwo	11 (22%)	15 (30%)	19 (38%)	5 (10%)
chuligaństwo, wandalizm, przestępczość	8 (16%)	18 (36%)	20 (40%)	4 (8%)
słaba integracja lokalnej społeczności	9 (18%)	10 (20%)	16 (32%)	15 (30%)
słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami	10 (20%)	5 (10%)	20 (40%)	15 (30%)
emigracja z obszaru młodych	1 (2%)	4 (8%)	11 (22%)	34 (68%)
brak infrastruktury edukacyjnej	16 (32%)	17 (34%)	11 (22%)	6 (12%)
brak infrastruktury kultury	11 (22%)	19 (39%)	11 (22%)	8 (16%)

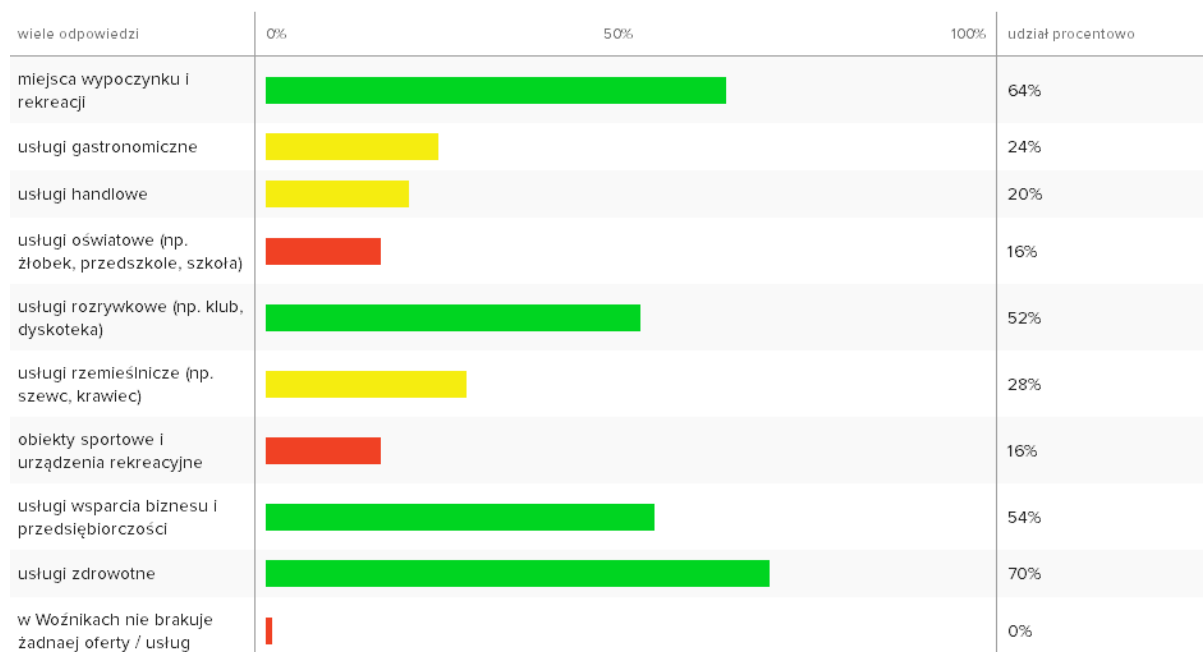
Źródło: Opracowanie na podstawie własnych badań ankietowych metodą CAWI w portalu interankiety.pl.

W ramach innych wyzwań społecznych mieszkańcy wskazywali także słaby dostęp do specjalistycznej służby zdrowia oraz niedostatki na lokalnym rynku pracy. Problem stanowiło także zagrożenie uzależnienia hazardem, związane z obecnością w Gminie salonów gier oraz chuligaństwo, wandalizm.

Badania ankietowe dotyczyły także nasycenia Gminy ofertą usług komercyjnych i społecznych. Największymi brakami, wskazywanymi także w odpowiedziach na inne pytania, cechował się obszar usług medycznych (70% odpowiedzi), w szczególności usług specjalistycznych. Znaczącym deficytem charakteryzowały się wg badanych również miejsca wypoczynku i rekreacji (64% wskazań). Ponad połowa ankietowanych wskazywała także na brak miejsc rozrywki (kluby, dyskoteki) oraz brak usług wsparcia dla biznesu i przedsiębiorczości.

W uzupełnieniu, poza poniższym wykresem, który obrazuje największe braki w ofercie usług w Gminie Woźniki, wskazano także na brak oferty warsztatów rozwojowych oraz wydarzeń jednoczących społeczność lokalną.

Wykres 27 Deficyty w ofercie usług w Gminie Woźniki.

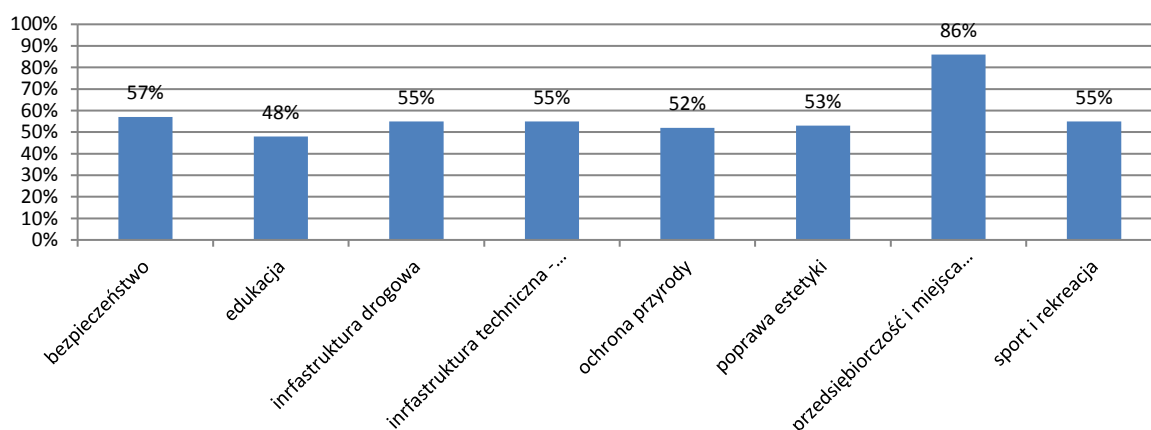

Źródło: Opracowanie na podstawie własnych badań ankietowych metodą CAWI w portalu interankiety.pl.

Ciekawych wniosków dostarczyły także odpowiedzi na pytanie: „Co powinno być priorytetem władz lokalnych w wydatkowaniu pieniędzy publicznych?”. Zdecydowanie największe oczekiwania w tym zakresie odnosiły się do działań dotyczących przedsiębiorczości i miejsc pracy.

Poniższe wskazania należy interpretować w taki sposób, iż poziom 50% oznacza wysoki priorytet w wydatkowaniu środków publicznych. Im wyższa wartość procentowa, tym większy priorytet w wydatkowaniu środków publicznych przez władze miasta (100 % priorytet bardzo wysoki), a im niższa wartość, tym mniejszy priorytet w wydatkowaniu środków publicznych przez władze miasta (0% priorytet średni).

Wykres 28 Priorytety w wydatkowaniu środków publicznych przez władze lokalne w opinii mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych – z wykorzystaniem portalu interankiety.pl.

Jako dopełnienie powyższych wskazań mieszkańcy zwracali także uwagę na konieczność wydatkowania środków publicznych przez władze z przeznaczeniem na służbę zdrowia oraz na rozrywkę.

Uczestnicy badań ankietowych zostali także poproszeni o wskazanie, co konkretnie należy zrobić, aby poprawić warunki życia w Woźnikach. Odpowiedzi te zostały przypisane do dwóch okresów: realizacja w pierwszej kolejności 2016-2017, realizacja w latach 2018-2020. Należy jednak zaznaczyć, że część oczekiwań odnosi się do obu okresów i jest sukcesywnie rozwijana. Ponadto w każdym z okresów wskazane zostały oczekiwania główne oraz uzupełniające.

Co należy zrobić w pierwszej kolejności (2016-2017), aby poprawić warunki życia w Woźnikach - oczekiwania główne

Pozyskanie inwestorów
i stworzenie nowych miejsc
pracy,
w szczególności dla ludzi
młodych

Poprawa infrastruktury drogowej
(zakończenie budowy A1,
budowa obwodnicy miasta,
ograniczenie ruchu w centrum
miasta) oraz nowe asfaltowe
nawierzchnie części ulic i remont
chodników w gminie

Rozwój bazy i oferty kulturalnej,
rozrywkowej i sportowej (np.
skatepark, boiska) oraz budowa
systemu ścieżek rowerowych
i pieszo-rowerowych

Poprawa dostępności do
specjalistycznych usług
zdrowotnych

Co należy zrobić w pierwszej kolejności (2016-2017), aby poprawić warunki życia w Woźnikach - oczekiwania uzupełniające

Poprawa w komunikacji pomiędzy
urzędem a mieszkańcami, wyższy
poziom partycypacji społecznej we
współzarządzaniu gminą, wzrost
poziomu transparentności
konkursów publicznych, w tym
dotyczących zatrudnienia

Poprawa estetyki miasta (nie tylko
okolic rynku), utrzymanie porządku,
pielęgnacja zieleni (np. własna firma
komunalna dająca miejsca pracy),
rozwiązanie problemu uciążliwości
zapachowych z zakładu
produkcyjnego

Rozwój infrastruktury wodno-
kanalizacyjnej na obszarze całej
gminy

Reorganizacja sieci placówek
oświatowych, rozwój działalności
światlic socjoterapeutycznych, lecz
poza szkołami, budowa żłobka.

Co należy zrobić w okresie 2018-2020,
aby poprawić warunki życia w Woźnikach - oczekiwania główne

Pozyskanie inwestorów
i stworzenie nowych miejsc
pracy, w szczególności dla ludzi
młodych oraz utworzenie
i uzbrojenie specjalnych stref dla
przedsiębiorców i rozwój sektora
małych i średnich firm

Dalsza poprawa infrastruktury
drogowej ulic i remont
chodników w całej gminie
(np. droga na cmentarz)

Dalszy rozwój bazy i oferty
kulturalnej, rozrywkowej
i sportowej (np. basen), budowa
systemu ścieżek rowerowych
i pieszo-rowerowych w całej
gminie oraz rozwój turystyki

Ograniczenie niskiej emisji,
poprawa stanu powietrza
w gminie oraz wsparcie
w rozwoju fotowoltaiki

Co należy zrobić w okresie 2018-2020,
aby poprawić warunki życia w Woźnikach - oczekiwania uzupełniające

Atrakcyjne miejsca spotkań dla
mieszkańców gminy oraz
wspieranie przebudowy
mentalnej społeczności,
w kierunku większej jej integracji

Częste spotkania mieszkańców
z władzami gminy na temat
bieżących spraw w gminie oraz
podniesienie poziomu
aktywności zawodowej /
zaangażowania pracowników
publicznych

Dalszy rozwój infrastruktury
wodno-kanalizacyjnej, w tym
deszczowej na obszarze całej
gminy oraz doprowadzenie
i wybudowanie infrastruktury
gazowej w gminie

Doposażenie ochotniczych straży
pożarnych – m.in. zakup nowych
samochodów ratowniczych

2.3. Pozytywne wyróżniki – siły decydujące o pozycji strategicznej Woźnik oraz zewnętrzne szanse rozwojowe

Charakterystyka pozytywnych wyróżników Woźnik przyjmuje postać stanów i procesów pozwalających na tworzenie podstaw dla strategicznego rozwoju Gminy. Są to wartości, w oparciu o które możliwe jest kreowanie projektów rozwojowych mających na celu wzmacnianie tych potencjałów.

Odnosząc się do klasycznego podziału czynników w ramach analizy SWOT, poniższe zestawienie ma charakter czynników wewnętrznych pozytywnych, które stanowią siły napędowe rozwoju Gminy. Ponadto niektóre z nich, specyficzne dla Woźnik, mają charakter unikatowych sił, czyli atutów wyróżniających.

Dodatkowo, część sił jest na tyle złożona, że mimo dominujących walorów pozytywnych wskazane zostały pewne aspekty o charakterze negatywnym, związane/zawarte w danym czynniku.

Pozytywne wyróżniki Gminy Woźniki:

- tożsamość lokalna, przywiązanie do historii i tradycji śląskich oraz rodzinnych, kameralność, poczucie bezpieczeństwa, wzajemna życzliwość, postać Józefa Lompy,
- aktywność społeczna, w tym kulturalna i obywatelska, działalność organizacji pozarządowych oraz otwartość władz lokalnych,
- walory krajobrazowo-turystyczne, przyroda, tereny zielone, lasy, runo leśne, Góra Cogłowa, endemit - dziewięciśń beztodygowy (lecz równocześnie także uciążliwości zapachowe z ferm drobiu – Dyrdy),
- atrakcyjne położenie, planowane węzły A1 oraz strefa gospodarcza (ale - obecnie niezadawalająca dostępność komunikacyjna),
- rynek pracy, bogata oferta gastronomiczna, żymlok jako produkt regionalny (ale – deficyt miejsc pracy dla młodych),
- obiekty zabytkowe, kościół św. Walentego, wykopaliska archeologiczne i paleontologiczne.

Warto także wskazać na pozytywne procesy występujące w ostatnich latach na terenie Woźnik. Mają one najczęściej charakter ilościowy, polegają na pomnażaniu dotychczasowych zasobów i intensyfikacji dotychczas realizowanych funkcji, lub też są one jakościowe – rozumiane jako innowacje w ramach posiadanych zasobów i realizowanych funkcji oraz kreowanie zasobów i funkcji dotychczas nieobecnych. Wśród tych procesów można wyróżnić między innymi:

- lepszą ofertę zagospodarowania czasu wolnego, organizację ogólnodostępnych imprez kulturalnych, integrację dzieci i młodzieży, aktywizację sportową – parafiada,
- rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, drogowej, wodno-kanalizacyjnej, rewitalizacja rynku i rozwój usług komunalnych,
- wzrost aktywności organizacji pozarządowych, organizacja działań pomocowych, mocniejsze związanie dzieci i młodzieży z parafią,
- rozwój (wzbogacenie oferty) niektórych podmiotów gospodarczych, ponadto część młodych ludzi pozostaje w Gminie i zakłada swoje firmy usługowe, np. kosmetyczne, budowlane, itp.,

- większą dbałość mieszkańców o swoje najbliższe otoczenie i utrzymanie porządku wokół posesji,
- poprawę poczucia bezpieczeństwa i uruchomienie posterunku Policji,
- uchwalenie Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego.

Z kolei przykłady pozytywnego oddziaływania otoczenia na rozwój Gminy Woźniki mają charakter szans w ramach klasycznej nomenklatury z analizy SWOT:

- budowa dróg i autostrad, współpraca powiatu i Gminy w zakresie budowy dróg i chodników,
- możliwość pozyskiwania środków europejskich i rozwój infrastruktury dzięki pozyskaniu funduszy unijnych,
- rozwój nowych technologii w zakresie energii odnawialnej, technologii cyfrowych, światłowodów,
- współpraca w ramach LGD „Brynica to nie Granica”,
- integracja obszaru funkcjonalnego „Biały Śląsk”,
- rządowy program wspierania rodzin,
- rozwój sieci usługowo-spożywczych,
- dostępność edukacji również poza granicami kraju,
- samorządność.

2.4. Procesy warunkowane przez kluczowe bariery utrudniające funkcjonowanie różnych podmiotów w Gminie Woźniki – słabości i zagrożenia

Negatywne procesy występujące w ostatnich latach na terenie Woźnik mogą przyjmować postać regresu w ważnych realizowanych funkcjach i cennych posiadanych zasobach lub stanowić przykład pogłębiających się braków i problemów. Mogą występować w Gminie również nowe negatywne zjawiska. Poniżej prezentowana jest lista kluczowych czynników o charakterze wewnętrznym (słabości/deficyty) oraz zewnętrznym (zagrożenia).

Słabości:

- odpływ sporej części młodych, wykształconych ludzi poza Gminę, przede wszystkim w związku z otrzymaniem atrakcyjnej oferty pracy,
- wyzwania demograficzne – starzejące się społeczeństwo, mniej dzieci, młodzieży,
- zagrożenia dla młodzieży – narkotyki, alkohol, wzrost liczby punktów hazardowych,
- konflikt funkcji gospodarczych z mieszkaniowymi – uciążliwe dla otoczenia zakłady produkcyjne,
- podziały społeczne w związku z planowaną budową obwodnicy oraz konflikty Gmina-mieszkańcy w związku z budową wiatraków,
- niedostatek programów pomocowych ze strony Gminy dla nowych przedsiębiorców – np. ulgi podatkowe,
- zmniejszająca się aktywność społeczna oraz niewielka aktywność w zakresie uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych,

- brak specjalistycznych usług zdrowotnych,
- brak wystarczającej ilości miejsc pracy.

Zagrożenia:

- zbyt rozwinięta biurokracja oraz częste zmiany przepisów, niejasne przepisy prawne dla lokalizacji inwestycji, luki prawne, zbyt sformalizowane i przewlekłe procedury prawne, bariery administracyjne,
- zmiany kulturowe i negatywne wzorce społeczne jako zagrożenia dla młodzieży, rozluźnienie obyczajowe, czerpanie z trendów wielkomiejskich i światowych – alienacja społeczna młodzieży, świat wirtualny, narkotyki,
- bardzo trudna współpraca Gminy z województwem, brak zainteresowania polityków działających w województwie i powiecie sprawami Woźnik,
- ograniczone możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych w związku z niespełnianiem kryteriów konkursowych,
- zagrożenie ze strony państw o niższych kosztach pracy np. Ukraina, Chiny,
- bogatsza oferta dostępu do kultury większych aglomeracji,
- negatywny wpływ rozwijającego się przemysłu na ekologię.

Dodatkowo można wskazać, co w największym stopniu utrudnia funkcjonowanie w Woźnikach różnych podmiotów oraz realizację ich celów – w wymiarze wewnętrznym (słabości) są to przede wszystkim:

- w odniesieniu do osób starszych i niepełnosprawnych – w Gminie brak ośrodków wsparcia, istnieje problem z dotarciem do specjalisty, uboga jest oferta usług rehabilitacyjnych i zajęć aktywizujących; zauważalny jest też brak otwartości osób starszych na nowe, pozytywne inicjatywy,
- brak perspektyw stałego zatrudnienia dla młodych osób w Gminie, niskie wynagrodzenia, brak umów o pracę, brak miejsc pracy bez ponoszenia kosztów dojazdu,
- skromna oferta lokalnych usług kulturalnych i zagospodarowania czasu wolnego dla młodzieży oraz całych rodzin,
- bariery administracyjne dla organizacji pozarządowych i mieszkańców ze strony Gminy oraz bariery administracyjne dla przedsiębiorców (w tym młodych przedsiębiorców),
- brak szkolnictwa zawodowego w Gminie, słaba aktywizacja zawodowa bezrobotnych, brak specjalistów o odpowiednich kwalifikacjach,
- brak żłobków dla dzieci do lat 3 oraz brak psychologów rodzinnych i dziecięcych,
- niskie dotacje w konkursach gminnych dla organizacji sportowych oraz niedopasowane do potrzeb organizacji pozarządowych procedury w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych,
- brak terenów przemysłowych w Gminie.

- w wymiarze zewnętrznym (zagrożenia):

- w odniesieniu do osób starszych i niepełnosprawnych – brak specjalistycznych usług zdrowotnych w najbliższym otoczeniu,
- brak perspektyw stałego zatrudnienia dla młodych osób w otoczeniu Gminy, niskie wynagrodzenia, brak umów o pracę, brak miejsc pracy bez ponoszenia kosztów dojazdu,
- kłopoty komunikacyjne – zarówno oferty połączeń jak i niskiej jakości infrastruktury drogowej,
- bariery administracyjne dla organizacji pozarządowych i mieszkańców wynikające z zewnętrznych regulacji oraz bariery administracyjne dla przedsiębiorców (w tym młodych przedsiębiorców),
- niewiele rozwiązań systemowych, ułatwiających funkcjonowanie rolnikom (produkty lokalne, agroturystyka, rolnictwo ekologiczne), niskie dotacje dla rolnictwa, bariery biurokratyczne.

2.5. Wyzwania i związane z nimi procesy rozwoju Woźnik

Główne wyzwania, którym Gmina Woźniki musi stawić czoła w perspektywie najbliższych lat, prezentowane w powiązaniu z procesami rozwojowymi, dotyczą między innymi określenia funkcji, jakie powinny pełnić Woźniki w swoim otoczeniu. Odnoszą się one między innymi do postrzegania Woźnik jako miejsca:

- imprez kulturalnych, miejsca pielęgnowania tradycji i obyczajów śląskich – Jarmark Śląski, Wesele Śląskie, Ostatki, Skubanie Pierza, Ogólnopolski Festiwal Piosenki Młodzieżowej im. H. Hampla,
- promocji historii Śląska – pałac w Czarnym Lesie – siedziba III Powstania Śląskiego, grupa rekonstrukcyjna, osoba Józefa Lompy – muzeum, imprezy, festiwale, konkursy,
- turystyki rowerowej i konnej połączonej z opowieścią historyczną, miejsce wypoczynku, tereny biegowe, rekreacja weekendowa,
- zakątka zdrowego i dobrego smaku, zdrowa żywność, promocja lokalnych produktów gastronomicznych + technologia ich wytwarzania,
- z ofertą dla pielgrzymów – podczas wakacji nocuje tu około 60 pielgrzymek,
- z wypromowaną grupą produktów lokalnych, odwołujących się do rolnictwa ekologicznego,
- promocji energii odnawialnej i tworzenia wysp energetycznych (rozwój, badania),
- współpracy ze związkami sportowymi w celu rozbudowy wyspecjalizowanej infrastruktury treningowej i uczynienia z Woźnik centrum dla wybranej dyscypliny sportu,
- uprawiania sportów ekstremalnych, organizacja mistrzostw Polski i Europy dla drwali,
- promocji oferty dla biznesu, w związku z otwarciem Autostrady A1.

Kolejne wyzwanie odnosi się do określenia i uaktywnienia zasobów kluczowych dla strategicznego rozwoju gminy. Wśród takich potencjałów wskazać można:

- zasoby przyrodnicze - Góra Cogłowa, Grojec w Psarach – utworzenie parków krajobrazowych „Lasy nad górną Liswartą”, stworzenie ścieżek edukacyjnych, Sulów-Kosańce, Góra Cogłowa - także lotniarstwo,

- działalność kół gospodyń wiejskich oraz zespołów ludowych (np. Girlanda) i promocja ich wyrobów/oferty,
- pałac w Czarnym Lesie,
- tereny po cegielni – odkrycie najstarszego dinozaura – paleontologia, stanowiska archeologiczne, ale także tor motocrossowy,
- teren byłego PGR – utworzenie centrum rekreacyjnego oraz stworzenie skupu leśnych produktów i ich przetwórstwo,
- zabytkowy kościół św. Walentego i grób Józefa Lompy, kapliczki, krzyże, szlak św. Jakuba (Lubsza),
- kuźnia w Ligocie, pokazy zapomnianych zawodów, działalność Ochotniczej Straży Pożarnej, parafiada,
- mocne zaplecze w postaci absolwentów kierunku turystyka, z których większość nie pracuje w swoim zawodzie,
- oferta domków jednorodzinnych dla ludzi z miasta,
- rolnictwo ekologiczne,
- utworzenie szkoły zawodowej i specjalnej strefy ekonomicznej, inkubator produktu lokalnego – centrum edukacji i rozwoju (pomysł).

3. Wizja rozwoju „Woźniki 2020+”

Wizja rozwoju Gminy Woźniki prezentuje wartości, których uzyskanie w przyszłości jest ważne dla społeczności lokalnej. Można więc powiedzieć, że jest to scenariusz pożądanego rozwoju Gminy. Składają się na nią stany oraz procesy, które uznać można za wyznaczniki dobrobytu społecznego mieszkańców oraz wszystkich innych podmiotów, zarówno z terenu Gminy, jak również z jej otoczenia – zainteresowanych przyszłością Woźnik.

Odpowiadając na pytania o pożądaną przyszłość Gminy oraz jej oczekiwany kształt wizja definiuje cechy, które powinny charakteryzować i wyróżniać Woźniki w perspektywie roku 2022+. Pola opisu wizji skupiają się głównie na określeniu cech Woźnik w najistotniejszych obszarach rozwoju, kluczowych dla przyszłych funkcji, pozycji Gminy w otoczeniu, wskazaniu głównych atutów rozwojowych, a także określeniu cech społeczności lokalnej i środowiska przedsiębiorców.

Wizja rozwoju została wypracowana w toku prac warsztatowych nad Strategią Rozwoju Gminy. Uczestnicy warsztatów odpowiadali na następujące pytania:

- Jakimi cechami powinna charakteryzować się Gmina Woźniki, aby była coraz bardziej atrakcyjna dla mieszkańców, społeczności lokalnych, przedsiębiorców i innych istotnych podmiotów rozwoju lokalnego?
- Czym Gmina Woźniki powinna się wyróżniać, aby zatrzymywać na swoim terenie mieszkańców oraz inne ważne podmioty, a równocześnie przyciągać kolejne podmioty z otoczenia?
- Co powinno tworzyć pozycję gminy w otoczeniu, aby Woźniki odgrywały istotną rolę w regionie?

W efekcie prac warsztatowych ustalono główne wymiary rozwoju Gminy Woźniki, w których określono pożądane stany, procesy i wartości do osiągnięcia w horyzoncie strategicznym.

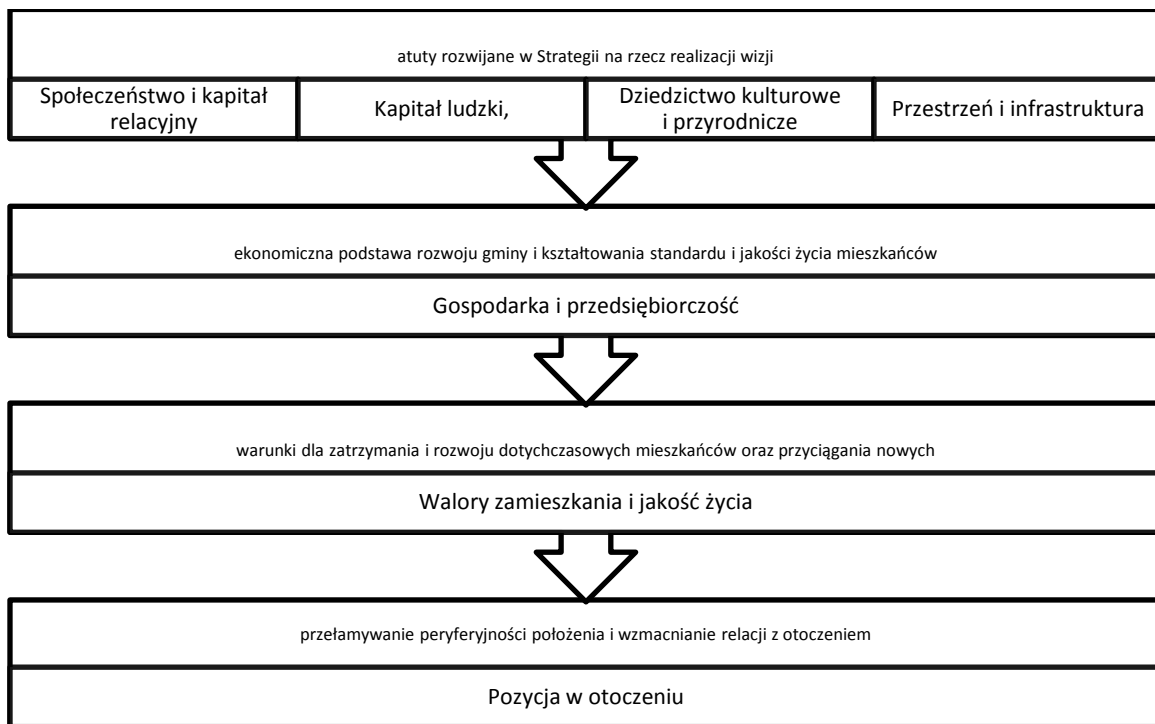
Wizja rozwoju Woźniki 2022+

WYMIAR ROZWOJU	TREŚĆ ROZWOJU W WYMIARZE ROZWOJU GMINY
Gminę Woźniki po roku 2022 powinny cechować następujące wartości:	
Kapitał ludzki	▪ kwalifikacje mieszkańców stale dostosowywane do wymagań współczesnej gospodarki i społeczeństwa, ▪ wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców i otwartość na zmiany wspierające rozwój społeczno-ekonomiczny Gminy,
Społeczeństwo i kapitał relacyjny	▪ mieszkańcy Gminy pielęgnujący tradycyjne, cenne wartości oraz świadomości wartości dziedzictwa lokalnego, ▪ wysoki poziom aktywności społecznej mieszkańców, przyczyniający się do podnoszenia jakości życia i zachowywania dziedzictwa lokalnego, ▪ zaangażowanie mieszkańców w projekty i działania na rzecz estetyki przestrzeni, ▪ rozwijające się sieci łączące mieszkańców, instytucje, organizacje, przedsiębiorstwa,
Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze	▪ wysoka jakość walorów naturalnych, stanowiących podstawę rozwoju oraz jakości życia w Gminie, ▪ rozwijające się aktywności społeczne i kulturalne wykorzystujące śląskie dziedzictwo kulturowe Gminy, ▪ organizacja wizerunkowych wydarzeń promujących dziedzictwo Gminy,
Przestrzeń i infrastruktura	▪ uporządkowane przestrzenie publiczne i ład architektoniczny, tworzące przyjazny „klimat” miejsca, ▪ dobre skomunikowanie wewnętrzne Gminy oraz dogodne powiązanie z węzłem autostrady A1 terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych, ▪ dostępność terenów o pełnym uzbrojeniu, możliwych do przeznaczenia na cele gospodarcze i mieszkaniowe, ▪ dobrze rozwinięta infrastruktura informatyczna, umożliwiająca rozwój społeczno-ekonomiczny w przestrzeni wirtualnej, a tym samym ograniczająca peryferyjność położenia Gminy,
Gospodarka i przedsiębiorczość	▪ wielofunkcyjna struktura gospodarki, rozwijająca się w powiązaniu z kapitałem ludzkim, edukacją i kulturą oraz przyrodą Gminy, w tym rozwój: – małych i średnich firm wykorzystujących potencjał przedsiębiorczości mieszkańców, – funkcji logistycznych dyskontujących położenie komunikacyjne Woźnik, – usług czasu wolnego, w tym turystyki opierającej się na dziedzictwie przyrodniczo-kulturowym (wypoczynek weekendowy, turystyka rodzinna, edukacyjna, turystyka rowerowa), – rolnictwa, z elementami rolnictwa ekologicznego, rozwijającego się w powiązaniu z lokalnymi firmami przetwórstwa rolno-spożywczego, ▪ rozwój gospodarczy opierający się na priorytetach rozwoju odpowiedzialnego i trwałego, ▪ wysoka atrakcyjność inwestycyjna Gminy, wynikająca z bliskości rynków zbytu, kwalifikacji mieszkańców i dobrego wyposażenia infrastrukturalnego, ▪ rozwój produktów lokalnych opierających się na firmach lokalnych, tradycji rzemieślniczej Gminy oraz wyjątkowych recepturach i technologiach, ▪ wspólna promocja produktów i usług wytwarzanych w Gminie,

	realizowana w partnerstwie samorządu lokalnego oraz woźnickich firm,
Walory zamieszkania, jakość życia	▪ zachowanie tradycyjnych wartości: rodzina, ślaskość, solidarność i wzajemna pomoc, ▪ wyjątkowe walory środowiskowe wzbogacone przez infrastrukturę czasu wolnego oraz chronione dzięki wdrażaniu rozwiązań proekologicznych, w tym z zakresu odnawialnych źródeł energii, ▪ niski poziom bezrobocia, urozmaicony rynek pracy w Gminie oraz w zasięgu łatwego, codziennego dojazdu, pozwalający na znalezienie pracy zgodnej z aspiracjami mieszkańców i rozwój rodzin, ▪ warunki dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych oraz rozwijające się budownictwo rezydencjalne, ▪ dostępność i dobre funkcjonowanie infrastruktury społecznej, zapewniającej zadowalającą jakość usług publicznych (zdrowie, kultura, edukacja, opieka społeczna, w tym dla rodzin, osób starszych, osób z niepełnosprawnością), ▪ dostępność do usług rynkowych ułatwiających codzienne funkcjonowanie mieszkańców,
Pozycja w otoczeniu	▪ przechowywanie pamięci o wartościach śląskich przy wykorzystaniu symbolicznych postaci i wydarzeń związanych z Woźnikami (w tym Józef Lompa, Powstania Śląskie), ▪ współpraca w ramach Obszaru Funkcjonalnego <i>Biały Śląsk</i> oraz w ramach powiatu: – stała wymiana informacji o zasobach będących w dyspozycji gmin tworzących <i>Biały Śląsk</i> i planowanych projektach partnerskich, – uzgadnianie specjalizacji gminnych w ramach <i>Białego Śląska</i> w zakresie różnych usług publicznych i profilu oferty inwestycyjnej.

Źródło: Opracowanie własne.

Sekwencja realizacji wizji w aspekcie przyjętych wymiarów rozwoju

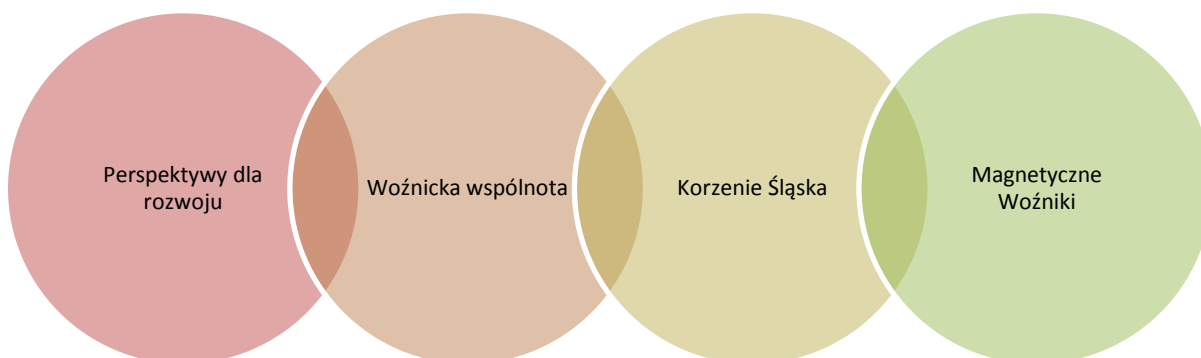
Źródło: Opracowanie własne.

4. Cele rozwoju Gminy Woźniki

W oparciu o wizję rozwoju ustalono cztery cele strategiczne dla Gminy Woźniki, które plasują się w obszarach nazwanych:

- Perspektywy dla rozwoju,
- Woźnicka wspólnota,
- Magnetyczne Woźniki,
- Korzenie Śląska.

Strategiczne obszary formułowania celów

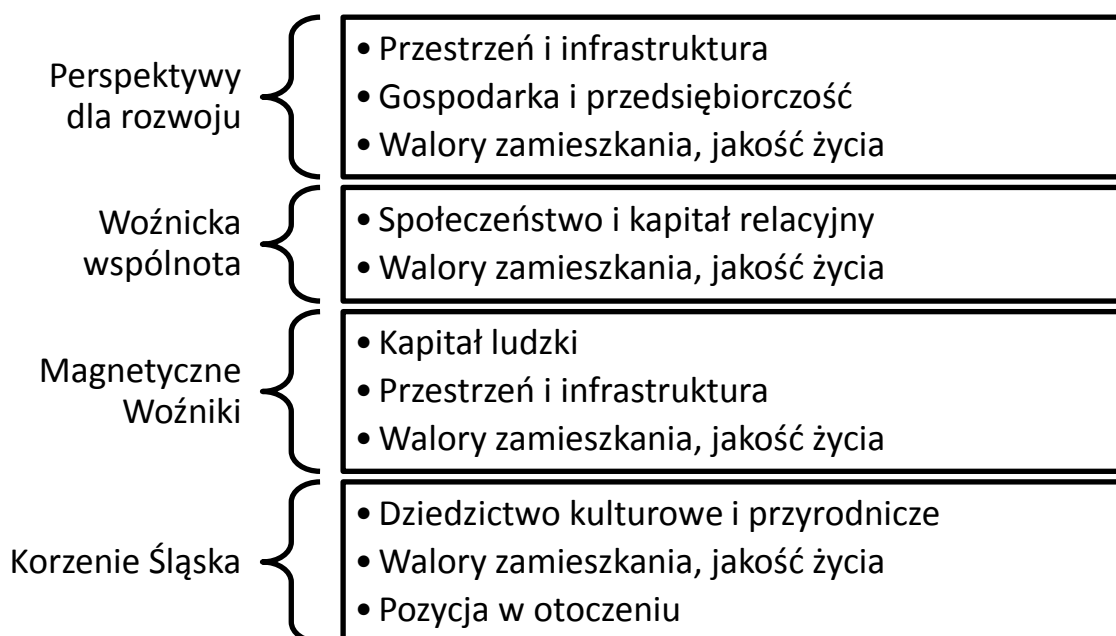

Źródło: Opracowanie własne.

Pierwsze dwa obszary zorientowane są na podmioty wewnętrzne, zaś dwa kolejne na przyciąganie potencjałów z otoczenia oraz wzmacnianie pozycji Gminy w regionie.

W powyższy układ wpisać można wymiary wizji. Zaprezentowano to na poniższym schemacie.

Uporządkowanie wymiarów wizji w kontekście obszarów strategicznych Gminy Woźniki

Źródło: Opracowanie własne.

Zdefiniowane poniżej cele strategiczne określają najważniejsze stany, które należy osiągnąć oraz najistotniejsze procesy, jakie należy uruchomić w ramach wyznaczonych obszarów, aby skutecznie zrealizować wizję rozwoju gminy. Stanowią też podstawę dla wskazanych w dalszych częściach dokumentu rozwiązań w postaci przedsięwzięć.

Cele strategiczne Gminy Woźniki

CELE STRATEGICZNE GMINY WOŹNIKI W HORYZONCIE 2022+		
CELE „WEWNĘTRZNE”		
PERSPEKTYWY DLA ROZWOJU	C I.	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.
WOŹNICKA WSPÓLNOTA	C II.	Woźniki gminą zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej.
CELE „ZEWNĘTRZNE”		
MAGNETYCZNE WOŹNIKI	C III.	Woźniki gminą przyciągającą odwiedzających, nowych mieszkańców i inwestorów dzięki korzystnemu położeniu komunikacyjnemu i wyjątkowym walorom lokalizacyjnym.
KORZENIE ŚLĄSKA	C IV.	Woźniki gminą zachowującą i rozwijającą tradycję, kulturę i historię dla regionu <i>Białego Śląska</i> i województwa śląskiego.

Źródło: Opracowanie własne.

Cele operacyjne Gminy Woźniki oraz ich zawartość

CELE OPERACYJNE GMINY WOŹNIKI	ZAWARTOŚĆ CELÓW
C I. Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	
C.I/1. Gospodarcze wykorzystywanie zasobów gminy w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego	▪ Systematyczna poprawa warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, w tym firm rodzinnych oraz firm zakładanych przez młodych mieszkańców. ▪ Wspieranie integracji lokalnego środowiska biznesowego na rzecz podwyższania konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz harmonijnej współpracy przedsiębiorców z samorządem lokalnym. ▪ Promocja w regionie produktów wytwarzanych na terenie Gminy.
C.I/2. Zrównoważony i atrakcyjny rynek pracy stwarzający perspektywę rozwoju ekonomicznego mieszkańców i rodzin.	▪ Dostosowywanie systemu transportu publicznego do potrzeb mieszkańców pracujących poza granicami Gminy. ▪ Stworzenie systemu monitoringu aktualnych i przyszłych potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy. ▪ Rozwój systemu i narzędzi podnoszenia kompetencji zawodowych i społecznych mieszkańców.
C.I/3. Rozwój usług czasu wolnego podnoszących atrakcyjność gminy dla mieszkańców i odwiedzających.	▪ Rozwój agroturystyki, wzbogacenie wyposażenia turystycznego i rekreacyjnego, organizowanie imprez zwiększających atrakcyjność powiatu, jako miejsca wypoczynku, zwiększenie ilości tanich miejsc noclegowych, w tym liczby kwater prywatnych i schronisk młodzieżowych. ▪ Rozwijanie polityki informacyjnej, prezentującej ofertę

	spędzania czasu wolnego na terenie Gminy (sport, rekreacja, kultura, atuty przyrodnicze i kulturowe).
C II. Woźniki gminą zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej.	
C.II/1. Wspólna dbałość mieszkańców o zachowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego obszaru.	▪ Stymulowanie zachowań mieszkańców poprawiających estetykę Gminy (konkursy, edukacja, projekty umożliwiające włączenie się mieszkańców w pożądane działania). ▪ Zaangażowanie mieszkańców w działania upowszechniające i chroniące wartości kulturowe Gminy. ▪ Możliwości finansowe i lokalizacyjne dla podejmowania projektów społecznych.
C.II/2. Wspólnota lokalna budowana przez pozytywne relacje między mieszkańcami oraz och zdolność do samoorganizacji.	▪ Realizacja projektów partnerskich, łączących mieszkańców Gminy. ▪ Podtrzymywanie pozytywnych relacji charakterystycznych dla społeczności małych ośrodków.
C III. Woźniki gminą przyciągającą odwiedzających, nowych mieszkańców i inwestorów dzięki korzystnemu położeniu komunikacyjnemu i wyjątkowym walorom lokalizacyjnym.	
C.III/1. Wykorzystanie poprawiającego się położenia komunikacyjnego gminy dla podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej.	▪ Wyznaczanie stref inwestycyjnych sprzyjających lokalizowaniu nowych podmiotów gospodarczych. ▪ Zapewnianie łączności komunikacyjnej między strefami inwestycyjnymi a wewnętrznym i zewnętrznym układem drogowym. ▪ Stworzenie preferencyjnych warunków dla firm branży logistycznej, wykorzystujących położenie komunikacyjne Gminy.
C.III/2. Sprzyjające warunki dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego.	▪ Promocja oraz planistyczne i organizacyjne przygotowanie terenów na cele budownictwa rezydencjalnego. ▪ Integracja nowych i dotychczasowych mieszkańców.
C IV. Woźniki gminą zachowującą i rozwijającą tradycję, kulturę i historię dla regionu Białego Śląska i województwa śląskiego.	
C.IV/1. Wizerunek Woźnik jako ostoji śląskich tradycji i ważnego miejsca na historycznej mapie Śląska.	▪ Promowanie Woźnik w kontekście wydarzeń i postaci historycznych związanych ze Śląskiem (J. Lompa), ▪ Wizerunkowe wydarzenia o randze ponadlokalnej realizowane w oparciu o śląskość Gminy, ▪ Oferta edukacji regionalnej skierowana do otoczenia.

Źródło: Opracowanie własne.

5. Przedsięwzięcia wdrażające Strategię Rozwoju Gminy Woźniki

Strategia Rozwoju Gminy Woźniki, poza kierunkowymi ustaleniami w postaci wizji rozwoju, celów i kierunków, określa również grupy przedsięwzięć ujęte w czterech podstawowych programach, tj.:

- Inwestuj i pracuj w Woźnikach,
- Solidarna i otwarta społeczność,
- Mała ojczyzna,
- Czas na aktywność.

Należy podkreślić, że wyznaczone do realizacji przedsięwzięcia, będące grupami (wiązkami) projektów i zadań o charakterze inwestycyjnym i organizacyjnym, wykraczają poza kompetencje i możliwości finansowe samorządu Miasta i Gminy. Z tego też względu rola władz samorządowych, poza realizacją będących w jej gestii zadań, polegać będzie również na:

- inicjowaniu działań podmiotów gminnych,
- wspieraniu innych partnerów w realizacji zadań i projektów służących osiągnięciu celów określonych w Strategii,
- koordynacji działań partnerów społecznych i gospodarczych,
- działaniach lobbujących i wspierających realizację inwestycji prorozwojowych na terenie Miasta i Gminy.

Programy wdrażające Strategię Gminy Woźniki

PROGRAM	PRZEDSIĘWZIĘCIA WDRAŻAJĄCE
Inwestuj i pracuj w Woźnikach	▶ Lokalny inkubator przedsiębiorczości. ▶ Inkubator Produktu Lokalnego/Centrum Edukacji i Rozwoju. ▶ Organizacja punktu doradczego dla rolników, przedsiębiorców, stowarzyszeń, osób fizycznych w zakresie pozyskiwania środków europejskich – z wykorzystaniem wolnego lokalu OSP Kamieńskie Młyny. ▶ Organizacja Woźnickiego Forum Gospodarczego. ▶ Utworzenie Obszaru Strefy Ekonomicznej w Woźnikach, przy obwodnicy. ▶ Stworzenie oferty mieszkaniowej poprzez rozwój budownictwa mieszkaniowego w oparciu o lokalne firmy budowlane. ▶ „Nowe kompetencje, nowe możliwości” - rozwój oferty szkoleniowej dla dorosłych osób poszukujących pracy, bez kwalifikacji, przekwalifikowujących się (zmiana kwalifikacji, pozyskanie nowych kwalifikacji, system zaoczny lub wieczorowy). ▶ „Dobra szkoła – szerokie możliwości” - wsparcie liceum ogólnokształcącego w zakresie dostosowania kierunków kształcenia do potrzeb przedsiębiorców i rozwój wysokiej jakości wieloprofilowego szkolnictwa zawodowego.
Solidarna i otwarta społeczność	• Lokalny Inkubator Organizacji Pozarządowych. • Edukacja regionalna w szkołach podstawowych i gimnazjach. • Wykreowanie stałych form debaty publicznej o kluczowych inwestycjach w Gminie, w tym poprzez uruchomienie portalu dla mieszkańców Woźnik. • Organizacja Uniwersytetu Trzeciego Wieku dla seniorów – organizacja spotkań tematycznych (kulturalnych, sportowych, edukacyjnych).
Mała ojczyzna	▶ Ścieżka edukacyjno-promocyjna – produkty lokalne, historia Śląska, w tym inscenizacja III Powstania Śląskiego oraz promocja Szlaku Lompy – Droga św. Jakuba. ▶ Stworzenie planu wycieczek szkolnych po ziemi woźnickiej, zapoznanie dzieci i młodzieży z historią gminy oraz ofertą turystyczną. ▶ Stworzenie informatora promującego spędzanie wolnego czasu na terenie Gminy i prezentującego jej główne atrakcje. ▶ Stworzenie multimedialnego muzeum – prezentującego miejscowe legendy

	i historię, wraz ze szczególnymi wydarzeniami z regionu, np. III Powstanie Śląskie.
Czas na aktywność	• Aktywne Woźniki - dokończenie i rozbudowa obiektu sportowego w Kamieńskich Młynach (infrastruktura zewnętrzna), stworzenie boisk do siatkówki, tenisa, siłowni na wolnym powietrzu, organizowanie zgrupowań drużyn młodzieżowych oraz dodatkowych sekcji, zwiększenie współpracy z innymi stowarzyszeniami na terenie gminy i poza nią, organizacja cyklicznych imprez promujących zdrowy tryb życia - rajdy rowerowe. • Budowa ścieżki rowerowej Woźniki – Dyrdy – Zielona, połączenie z Kaletami. • Budowa skateparku „Florjanek”. • Stworzenie ścieżek zdrowia na terenie Gminy, w tym do nordic walking. • Wykorzystanie potencjału turystyki aktywnej - Góra Cogłowa.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 5 Programy i kluczowe przedsięwzięcia wdrażające cele Strategii Gminy Woźniki.

Nazwa przedsięwzięcia	Główny cel strategiczny	Cele operacyjne	Charakter* przedsięwzięcia	Podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia*
Lokalny Inkubator Przedsiębiorczości	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	Gospodarcze wykorzystywanie zasobów Gminy w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego.	I, O, F	Samorząd Miasta i Gminy, lokalni przedsiębiorcy.	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.	A
Inkubator Produktu Lokalnego/ Centrum Edukacji i Rozwoju	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	Gospodarcze wykorzystywanie zasobów Gminy w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego.	I, O, P	Samorząd Miasta i Gminy, lokalni przedsiębiorcy.	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.	B
Organizacja punktu doradczego dla rolników, przedsiębiorców, stowarzyszeń, osób fizycznych w zakresie pozyskiwania środków europejskich – z wykorzystaniem wolnego lokalu OSP Kamieńskie Młyny	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	Gospodarcze wykorzystywanie zasobów Gminy w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego.	I, O, P, E	Samorząd Miasta i Gminy, rolnicy, Izba Rolnicza.	Poziomu dochodów z rolnictwa.	B
Organizacja Woźnickiego Forum Gospodarczego	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	Gospodarcze wykorzystywanie zasobów Gminy w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego.	O	Samorząd Miasta i Gminy, przedsiębiorcy.	Liczba spotkań i wspólnych prac przedsiębiorców w Gminie.	A, C
Utworzenie Obszaru Strefy Ekonomicznej w Woźnikach, przy obwodnicy	Woźniki gminą przyciągającą odwiedzających, nowych mieszkańców i inwestorów, dzięki korzystnemu położeniu komunikacyjnemu i wyjątkowym walorom lokalizacyjnym.	Wykorzystanie poprawiającego się położenia komunikacyjnego Gminy dla podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej.	I, O, P	Samorząd Miasta i Gminy, przedsiębiorcy, KSSE.	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, Liczba osób pracujących w Gminie.	A

* charakter projektu: K – koncepcyjny, I – infrastrukturalno-przestrzenny, O – instytucjonalny, organizacyjny, P – promocyjno-informacyjny, A – analityczno-badawczy, E – edukacyjny, F – finansowy, W – wydarzenia, akcje, imprezy

* A – przedsięwzięcie podstawowe, wskazane do podjęcia natychmiastowego lub w możliwie krótkim horyzoncie; B – przedsięwzięcie rekomendowane do podjęcia w drugiej fazie wdrażania Strategii; C – przedsięwzięcie, które powinno być realizowane permanentnie, w całym horyzoncie objętym przez Strategię; D – przedsięwzięcie fakultatywne, które może zostać podjęte wraz z pojawieniem się rezerw finansowych bądź organizacyjnych.

Nazwa przedsięwzięcia	Główny cel strategiczny	Cele operacyjne	Charakter* przedsięwzięcia	Podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia*
Stworzenie oferty mieszkaniowej poprzez rozwój budownictwa mieszkaniowego, w oparciu o lokalne firmy budowlane	Woźniki gminą przyciągającą odwiedzających, nowych mieszkańców i inwestorów, dzięki korzystnemu położeniu komunikacyjnemu i wyjątkowym walorom lokalizacyjnym.	Sprzyjające warunki dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego.	I, O	Samorząd Miasta i Gminy, przedsiębiorcy, instytucje finansowe, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa (Mieszkanie +)	Liczba nowych mieszkańców w Gminie, Liczba młodych osób pozostających po zakończeniu edukacji w Gminie.	F
„Nowe kompetencje, nowe możliwości” - rozwój oferty szkoleniowej dla dorosłych osób poszukujących pracy, bez kwalifikacji, przekwalifikowujących się (zmiana kwalifikacji, pozyskanie nowych kwalifikacji, system zaoczny lub wieczorowy)	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	Zrównoważony i atrakcyjny rynek pracy, stwarzający perspektywę rozwoju ekonomicznego mieszkańcom i ich rodzinom.	O, E	NGO, parafie, szkoły.	Liczba bezrobotnych, w szczególności długotrwale. Liczba osób uzyskujących wsparcie z Gminnej Pomocy Społecznej z tytułu bezrobocia.	A
„Dobra szkoła – szerokie możliwości” - wsparcie liceum ogólnokształcącego w zakresie dostosowania kierunków kształcenia do potrzeb przedsiębiorców i rozwój wysokiej jakości wieloprofilowego szkolnictwa zawodowego	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	Zrównoważony i atrakcyjny rynek pracy, stwarzający perspektywę rozwoju ekonomicznego mieszkańcom i ich rodzinom.	O, E	NGO, szkoły, Kuratorium Oświaty, Starostwo Powiatowe.	Liczba uczniów w szkole ponadgimnazjalnej.	A
Lokalny Inkubator Organizacji Pozarządowych	Woźniki gminą zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej.	Wspólnota lokalna budowana przez pozytywne relacje między mieszkańcami oraz ich zdolność do samoorganizacji.	O, E	NGO, parafie, szkoły	Liczba podmiotów pozarządowych. Liczba akcji społecznych realizowanych w Gminie.	A
Edukacja Regionalna w szkołach podstawowych i gimnazjach	Woźniki gminą zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej.	Wspólna dbałość mieszkańców o zachowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego obszaru.	O, E	Szkoły, NGO	Liczba osób młodych, zaangażowanych w działalność NGO działających w sferze tradycji.	D

Nazwa przedsięwzięcia	Główny cel strategiczny	Cele operacyjne	Charakter* przedsięwzięcia	Podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia*
Wykreowanie stałych form debaty publicznej o kluczowych inwestycjach w Gminie, w tym poprzez uruchomienie portalu dla mieszkańców Woźnik	Woźniki gminą zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej.	Wspólnota lokalna budowana przez pozytywne relacje między mieszkańcami oraz ich zdolność do samoorganizacji.	O	NGO, parafie, instytucje kultury	Liczba uczestników konsultacji społecznych, prowadzonych przez władze Gminy.	A
Powołanie Uniwersytetu Trzeciego Wieku dla seniorów – organizacja spotkań tematycznych (kulturalnych, sportowych, edukacyjnych)	Woźniki gminą zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej.	Wspólnota lokalna budowana przez pozytywne relacje między mieszkańcami oraz ich zdolność do samoorganizacji.	O, E	NGO, parafie, szkoły, uczelnie wyższe	Liczba osób 65+ uczestniczących w organizowanych zajęciach.	D
Ścieżka edukacyjno- promocyjna, produkty lokalne, historia Śląska, w tym inscenizacja III Powstania Śląskiego oraz organizacja i promocja Szlaku Lompy – Droga św. Jakuba	Woźniki gminą zachowującą i rozwijającą tradycję, kulturę i historię dla regionu <i>Białego Śląska</i> i województwa śląskiego.	Wizerunek Woźnik jako ostoji śląskich tradycji i ważnego miejsca na historycznej mapie Śląska.	O, I, W	NGO, parafie, szkoły	Liczba osób odwiedzających Gminę.	D
Stworzenie informatora promującego spędzanie wolnego czasu na terenie Gminy i prezentującego jej główne atrakcje	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	Rozwój usług czasu wolnego podnoszących atrakcyjność Gminy dla mieszkańców i odwiedzających.	O, E, W	NGO, parafie, szkoły	Liczba osób odwiedzających Gminę, Liczba uczestników imprez zorganizowanych w Gminie.	D
Stworzenie planu wycieczek szkolnych po ziemi woźnickiej, zapoznanie dzieci i młodzieży z historią gminy oraz ofertą turystyczną	Woźniki gminą zachowującą i rozwijającą tradycję, kulturę i historię dla regionu <i>Białego Śląska</i> i województwa śląskiego.	Wizerunek Woźnik jako ostoji śląskich tradycji i ważnego miejsca na historycznej mapie Śląska.	O, E	Szkoły, NGO, parafie, , Kuratorium Oświaty	Liczba uczniów w szkołach w Gminie.	D
Stworzenie multimedialnego muzeum – prezentującego miejscowe legendy i historię, wraz ze szczególnymi wydarzeniami z regionu, np. III Powstanie Śląskie.	Woźniki gminą zachowującą i rozwijającą tradycję, kulturę i historię dla regionu <i>Białego Śląska</i> i województwa śląskiego.	Wizerunek Woźnik jako ostoji śląskich tradycji i ważnego miejsca na historycznej mapie Śląska.	O, E, F	NGO, parafie, szkoły	Liczba osób odwiedzających Gminę.	D
Aktywne Woźniki - dokończenie i rozbudowa obiektu sportowego w Kamieńskich Młynach (infrastruktura zewnętrzna), stworzenie boisk do siatkówki, tenisa, siłowni na wolnym powietrzu	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	Rozwój usług czasu wolnego podnoszących atrakcyjność Gminy dla mieszkańców i odwiedzających.	I, O, E, F, W	Przedsiębiorcy	Liczba osób odwiedzających Gminę.	A

Nazwa przedsięwzięcia	Główny cel strategiczny	Cele operacyjne	Charakter* przedsięwzięcia	Podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia*
Budowa ścieżki rowerowej Woźniki – Dyrdy – Zielona, połączenie z Kaletami	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	Rozwój usług czasu wolnego podnoszących atrakcyjność Gminy dla mieszkańców i odwiedzających.	I, O, E, F, W	Przedsiębiorcy	Liczba osób odwiedzających Gminę.	D
Budowa skateparku „Florianek”	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	Rozwój usług czasu wolnego podnoszących atrakcyjność Gminy dla mieszkańców i odwiedzających.	I, O, E, F, W	Przedsiębiorcy, sponsorzy	Liczba osób odwiedzających Gminę.	A
Stworzenie ścieżek zdrowia na terenie Gminy, w tym do nordic walking	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	Rozwój usług czasu wolnego podnoszących atrakcyjność Gminy dla mieszkańców i odwiedzających.	I, O, E, F, W		Liczba osób odwiedzających Gminę.	A
Wykorzystanie potencjału turystyki aktywnej - Góra Coglowa	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	Rozwój usług czasu wolnego podnoszących atrakcyjność Gminy dla mieszkańców i odwiedzających.	I, O, E, F, W	Przedsiębiorcy	Liczba osób odwiedzających Gminę.	D

Źródło: Opracowanie własne.

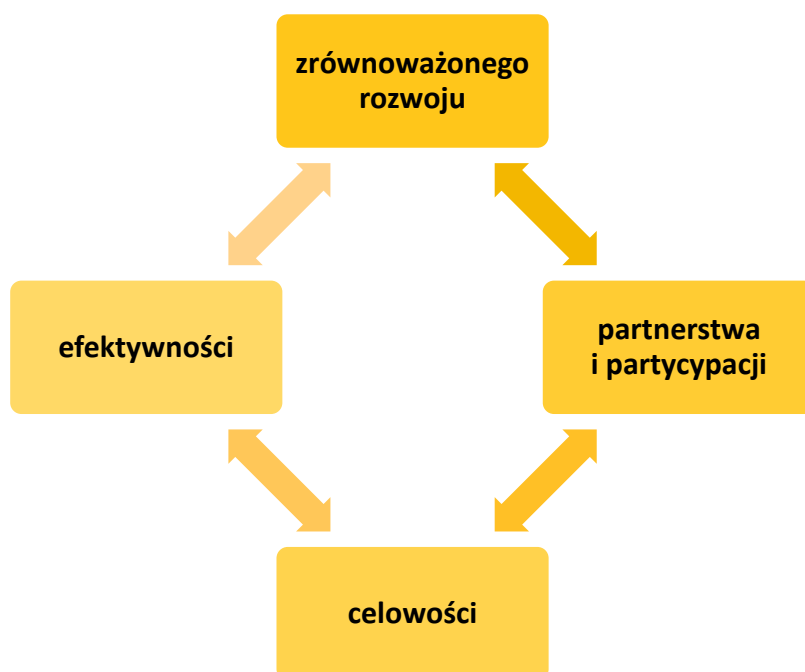
6. System wdrażania i monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Woźniki

Za wdrożenie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy odpowiada samorząd lokalny, tj. Burmistrz Miasta i Gminy oraz Rada Miejska.

Dla zapewnienia skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Woźniki proces ten powinien opierać się na poniższych zasadach wdrożeniowych:

- 1) **zrównoważonego rozwoju** – postulującej prowadzenie działań w taki sposób, by rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny odbywał się z poszanowaniem i z zachowaniem równowagi przyrodniczej, aby umożliwiać zaspokajanie potrzeb przyszłych pokoleń przy jednoczesnym uwzględnieniu aktualnych,
- 2) **partnerstwa i partycypacji** - wdrażanie Strategii oparte będzie na współpracy samorządu lokalnego z partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz z mieszkańcami poprzez wykorzystanie szerokiego wachlarza narzędzi współpracy – konsultacji, debat oraz realizacji projektów prorozwojowych opartych na montażu finansowym,
- 3) **celowości** - działania organizacyjne i podejmowane inwestycje ukierunkowane będą na osiąganie celów określonych w Strategii i służyć będą podnoszeniu jakości życia i możliwości rozwojowych mieszkańców,
- 4) **efektywności** – podejmowane działania i inwestycje będą ukierunkowane na maksymalizację korzyści dla mieszkańców przy ich realizacji w sposób najbardziej skuteczny i najmniej marnotrawny posiadanych zasobów w tym finansowych.

Zasady wdrażania Strategii Rozwoju

Źródło: Opracowanie własne.

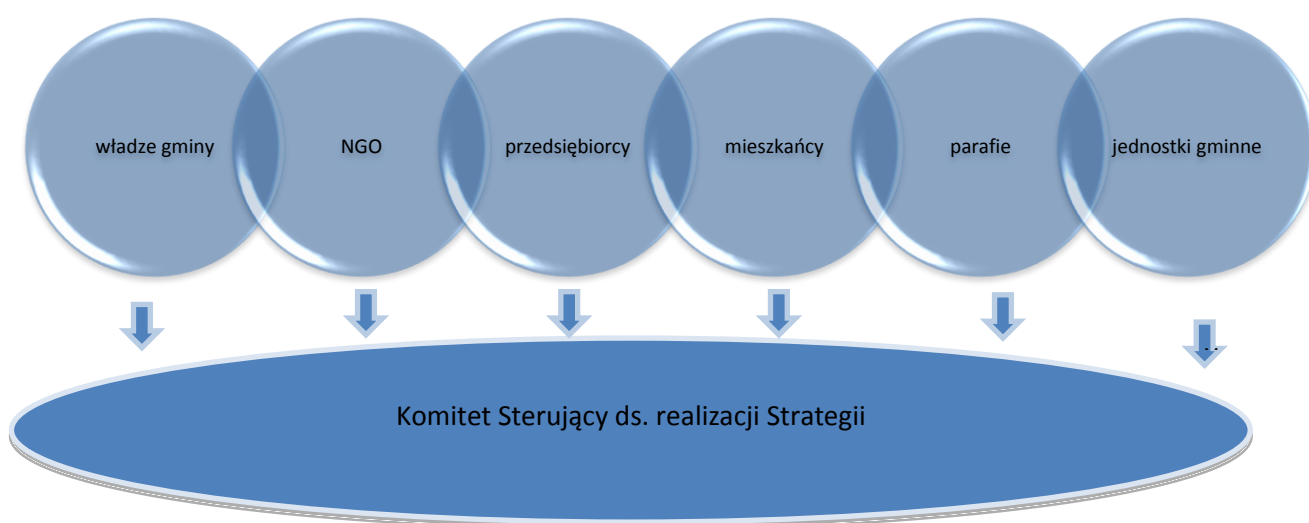
Strategia Rozwoju Gminy w znacznej mierze wykracza poza formalno-prawne ramy działania samorządu gmin. Z tego względu proces jej wdrażania opiera się na zasadzie partnerstwa i wymaga ścisłego współdziałania wielu podmiotów i organizacji.

Dla podtrzymania zainicjowanej w toku przygotowania Strategii współpracy, planuje się powołanie stałego Komitetu Sterującego ds. realizacji Strategii. W skład Komitetu powołanego przez Burmistrza, poza przedstawicielami Urzędu Miejskiego, wejść powinni reprezentanci:

- Rady Miejskiej,
- Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Woźnikach,
- Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Woźnikach,
- szkół z obszaru Miasta i Gminy,
- sołectw,
- organizacji pozarządowych,
- przedsiębiorców,
- parafii.

Komitet powinien spotykać się co najmniej dwa razy w roku na posiedzeniach, których przedmiotem powinna być informacja o stanie realizacji polityki rozwoju Gminy oraz dyskusja o nowych inicjatywach i projektach służących realizacji celów Strategii.

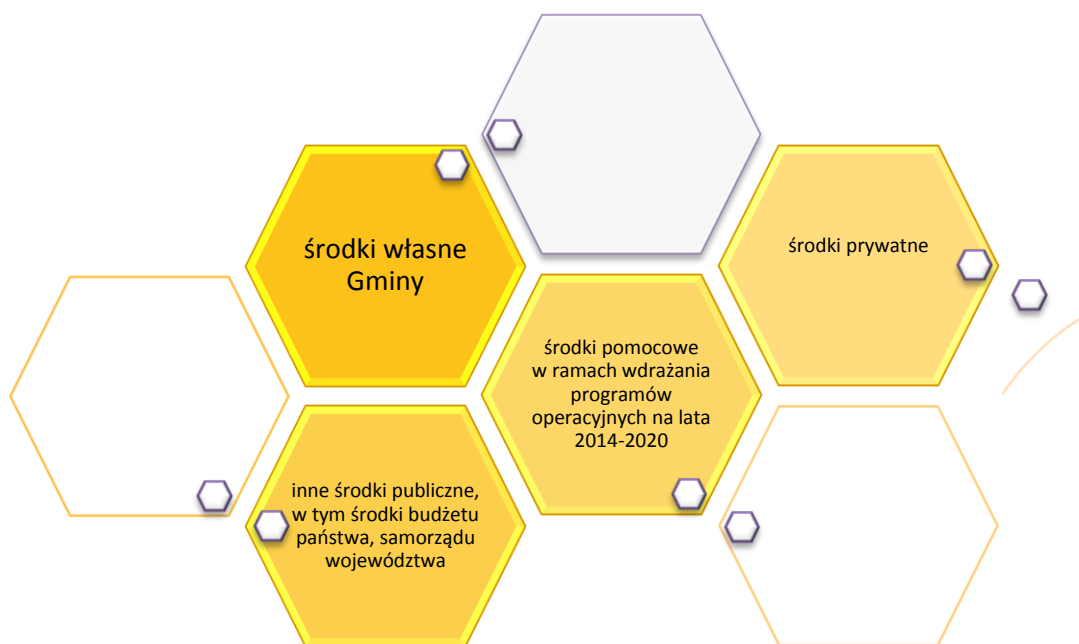
Układ podmiotowy realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne.

Partnerska realizacja strategii powoduje, iż głównymi źródłami finansowania projektów i zadań z niej wynikających będą zarówno środki publiczne, będące we władaniu samorządu Miasta i Gminy oraz środki innych partnerów realizacji. Zastosowanie mechanizmu montażu finansowego pozwoli zwiększyć efektywność alokowania środków i efektów działań.

Główne źródła finansowania wdrażania Strategii

Źródło: Opracowanie własne.

Niezwykle istotnymi elementami, stanowiącymi o skuteczności wdrażania Strategii są prowadzenie ciągłego monitoringu i okresowej ewaluacji. Monitoring Strategii umożliwi przede wszystkim:

- bieżący ogląd procesu realizacji programów i przedsięwzięć,
- identyfikowanie zmian warunków realizacji, w tym nowych szans i zagrożeń,
- dokonywanie bieżących korekt i poprawek, mających na celu poprawę efektywności i skuteczności podejmowanych działań,
- informowanie mieszkańców i partnerów o planowanych i podejmowanych działaniach oraz ich efektach.

W toku realizacji Strategii zakłada się coroczne przygotowywanie raportów z jej realizacji, zaś raz w kadencji sporządzenie raportu ewaluacyjnego, oceniającego postępy w realizacji oraz wskazującego konieczne modyfikacje Strategii bądź brak takiej konieczności.

Dla sporządzenia odpowiednich raportów i oceny zmian zachodzących w Gminie proponuje się kontrolowanie poniższych wskaźników monitorowania celów oraz wskaźników dla konkretnych przedsięwzięć.

Główne wskaźniki monitorowania Strategii

CEL STRATEGICZNY	WSKAŹNIK MONITOROWANIA CELÓW	POŻĄDANY KIERUNEK ZMIAN WSKAŹNIKA	ŹRÓDŁO DANYCH
WOŹNIKI GMINĄ STWARZAJĄCĄ MIESZKAŃCOM SZANSE REALIZACJI PLANÓW ŻYCIOWYCH I ASPIRACJI ZAWODOWYCH	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym	wzrost	BDL
	Liczba zatrudnionych	wzrost	BDL
	liczba mieszkańców	wzrost	BDL
	Wskaźnik skolaryzacji	wzrost	BDL
WOŹNIKI GMINĄ ZINTEGROWANEJ I AKTYWNEJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	Liczba bezrobotnych	spadek	BDL
	Liczba mieszkańców i rodzin wymagających wsparcia z opieki społecznej	spadek	BDL
	Liczba osób działających w lokalnych organizacjach pozarządowych	wzrost	BGL
WOŹNIKI GMINĄ PRZYCIĄGAJĄCĄ ODWIEDZAJĄCYCH, NOWYCH MIESZKAŃCÓW I INWESTORÓW DZIĘKI KORZYSTNEMU POŁOŻENIU KOMUNIKACYJNEMU I WYJĄTKOWYM WALOROM LOKALIZACYJNYM	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych	wzrost	BDL
	Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych	wzrost	Kuratorium Oświaty/ dane własne Gminy
	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	wzrost	BDL
	Liczba odwiedzających gminę	wzrost	BDL
	Liczba uczestników imprez	wzrost	Organizatorzy imprez
	Liczba udzielonych noclegów	wzrost	BDL
WOŹNIKI GMINĄ ZACHOWUJĄCĄ I ROZWIJAJĄCĄ TRADYCJĘ, KULTURĘ I HISTORIĘ DLA REGIONU BIAŁEGO ŚLĄSKA I WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych	wzrost	PKW
	Liczba organizacji pozarządowych	wzrost	BDL

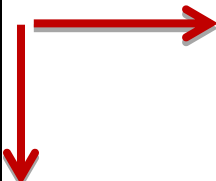
*BDL: Bank Danych Lokalnych - Główny Urząd Statystyczny

Źródło: Opracowanie własne.

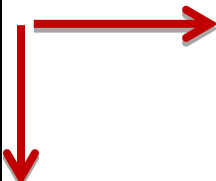
7. Strategia Rozwoju Gminy Woźniki na tle Strategii Rozwoju Regionu

Niniejsza Strategia została opracowana w zgodzie z kluczowymi celami i kierunkami określonymi w dokumentach wyższego rzędu, w tym w szczególności Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2020+", Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/38/2/2013 z dnia 1 lipca 2013 r. oraz w zgodzie z zapisami projektu Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego *Biały Śląsk*.

Relacje spójności występujące między celami strategicznymi Gminy Woźniki a celami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”

Cele strategiczne Gminy Woźniki 	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	Woźniki gminą zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej.	Woźniki gminą przyciągającą nowych mieszkańców i inwestorów, dzięki korzystnemu położeniu komunikacyjnemu i wyjątkowym walorom lokalizacyjnym.	Woźniki gminą zachowującą i rozwijającą tradycję, kulturę i historię dla regionu <i>Białego Śląska</i> i województwa śląskiego.
Cele Strategii Województwa „Śląskie 2020+”				
Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki, rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność	X	X	X	
Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia, opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie.		X		X
Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni.	X		X	X
Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy.		X	X	

Relacje spójności występujące między celami strategicznymi Gminy Woźniki a celami projektu Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego *Biały Śląsk* na lata 2016-2022

Cele strategiczne Gminy Woźniki 	Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych.	Woźniki gminą zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej.	Woźniki gminą przyciągającą nowych mieszkańców i inwestorów, dzięki korzystnemu położeniu komunikacyjnemu i wyjątkowym walorom lokalizacyjnym.	Woźniki gminą zachowującą i rozwijającą tradycję, kulturę i historię dla regionu <i>Białego Śląska</i> i województwa śląskiego
	Cele projektu Strategii Obszaru <i>Biały Śląsk</i>			
<i>Biały Śląsk</i> obszarem współpracy oraz tworzenia komplementarnych ofert.	+		+	+
<i>Biały Śląsk</i> partnerem dla otoczenia i obszarem przyciągającym podmioty, potencjały i aktywności.	+		+	
<i>Biały Śląsk</i> obszarem wysokiej jakości życia, wykorzystującym wewnętrzne atuty i bliskość Metropolii Silesia.	+	+		
<i>Biały Śląsk</i> obszarem unikatowym w skali regionu, odgrywającym istotną rolę w procesach rozwoju województwa śląskiego.			+	+

Załącznik 1 – Karta Projektu

Nazwa przedsięwzięcia/projektu:			
Zadania składające się na przedsięwzięcie/projekt wraz z ich ramowym zakresem:			
Charakter przedsięwzięcia/projektu:	inwestycyjny		
	nieinwestycyjny		
	bieżący/działanie ciągłe T/N		
Okres realizacji przedsięwzięcia/projektu:			
Cel Strategii realizowany przez przedsięwzięcie:			
Lokalizacja (adres):			
Realizatorzy przedsięwzięcia/projektu - lider (osoba lub instytucja, kontakt):	Podmiot:	Zakres zadań:	
Partner/-rzy przedsięwzięcia/projektu:			
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia/projektu:	całego projektu:		
	w danym roku budżetowym:		
Źródła finansowania przedsięwzięcia/projektu:			
Zakładane rezultaty i sposób monitorowania:			
Potencjalne ryzyka związane z realizacją przedsięwzięcia/projektu:			
Sposoby ograniczania ryzyk:			

Źródło: Opracowanie własne.